Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Советэй, Министрнүүдэй Советэй орган

Гаргажа эхилһэн 1921 оной декабриин 21-нэй | № 117 (13606) | 1974 оной май 22, среда | Сэн 2 мүнгэн

1974 1974 ИЮНИИН 16 ВОСКРЕСЕНИ

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДТЭ һунгалта

ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЫ ГЭШҮҮДТЭ— СОВЕТСКЭ СОЮЗАЙ ЭРЭГТЭЙ, ЭМЭГТЭЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД, ИНЖЕНЕРНО-ТЕХНИЧЕСКЭ ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭДТЭ, ХҮДӨӨ АЖАХЫН ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭД, АЛБА ХААГШАДТА, ЭРДЭМ, СОЁЛОЙ БА ИСКУССТВЫН АЖАЛ ЯБУУЛАГШАДТА ПРОФЕССИОНАЛЬНА СОЮЗУУДАЙ БҮХЭСОЮЗНА ЦЕНТРАЛЬНА СОВЕДЭЙ

ХАНДАЛГА

Хүндэтэ нүхэдүүд!

1974 оной июниин 16-да Совет Социалис Республикануудай Союзай Верховно Советэй һунгалта болохонь.

Энэ һунгалтын удха шанар СССР Союзай бүхы һунгагшадта, гражданинуудта хандаһан КПСС-эй Центральна Комитедэй хандалга дотор бүхы талаараа тайлбарилагдаһан, урда тээхи һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн дүрбэн жэлэй турша соо Коммунис партиин хүтэлбэри доро совет арадай туйлаһан амжалтанууд харуулагдаһан, ерээдүйн арга боломжонууд тодорхойлэгдэһэн байна. Өөрынгөө гэшүүдэ 100 гаран миллион ажалшадые нэгэдүүлдэг Совет профсоюзууд һунгагшадта хандаһан КПСС-эй ЦК-гай хандалга дотор тодорхойлон найрүүлагдагша боломжонууд ба тобшололнүүдые халуунаар һайшаана, партиин XXIV съездын шиидхэбэринүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлэ КПСС-эй ленинскэ Центральна Комитедэй эрхилдэг ажал ябуулгые бүрин дэмжэнэ.

Үнгэрэгшэ жэлнүүд Коммунис байгуулалтын зорилгонуудые бэелүүлхын, юһэдэхи табан жэлэй түсэбүүдые дүүргэхын түлөө совет хүнүүдэй шэн зоригто тэмсэлэй жэлнүүд байгаа. Ороной хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тарашадай, интеллигенциин, бүхы ажалшадай баатар габьяата ажалынь экономикоёо, эрдэм болон соёлые, арад түмэнэй ажабайдалые улам һайжаруулха хэрэгтэ туйлагдаһан шэнэ амжалтануудаар тэмдэглэгдээ.

Промышленна продукциин 1973 оной хэмжээн 1969 онойхиһоо 1,3 дахин ехэ болоһон байна. Гэхэтэй хамта продукциин ургалтын 80 шахуу процентнь ажалай бүтээсэ дээшэлүүлһэнэй үндэһөөр туйлагдаа. Гүрэнэй промышленна 1600 гаран томо предприятинууд ашаглалгада оруулагдаа, арадай хэрэглэлэй эд товарнуудые бүтээн гаргадаг заводууд болон фабриканууддай тоо нилээд нэмээ.

Партиин аграрна политика бэелүүлхэ хэрэгтэ ехэ амжалтанууд туйлагдаа. Колхозууд, совхозуудай материально-техническэ баазые улам бэхижүүлхэ, хүдөө ажахын үйлэдбэри электрижүүлхэ, оньһожоруулха, тэндэ хими хүбтэрүүлэн дэлгэрүүлхэ, газараа шанаржуулан һайжаруулха нэгэдхэмэл программа сэхэ шууд бэелүүлэгдэжэ байнхай. Үнгэрэгшэ жэл Эхэ ороной амбаарта 222,5 миллион тонно гэхэ гү, али манай гүрэнэй түүхэдэ урда тээнь байһанһаа нилээд ехэ ооооһо тараан оруулагдаа һэн. Хлопогой үндэр баян ургаса хуряагдаһан, малай ба шубуудай тоо нилээд олошорһон байна. Ажахын хэрэглэмжэдэ оруулагдаһан шэнэ ба боро газарнууд ороной талха тарягаар баян нютагууд болонхой.

Арад зониие бүри жаргалтай болгохо гэһэн оролдолго, совет хүнүүдэй байдалые улам һайжаруулга — партиин политикын эгээн нангин уг зорилго мүн. Үнгэрһэн дүрбэн жэл энэнэй бодото баримтань болоно. Энэ үе соо совет хүнүүдэй бодото олзо оршо 20,5 процентээр нэмээ. Юһэдэхи табан жэлэй үнгэрһэн гурбахан жэлэй турша соо 31 миллион хүнэй гэхэ гү, али гурбадахи хүдэлмэришэн, алба хаагша бүхэнэй салин хүлһэн нэмээ; колхозниггуудай ажалай түлөөһэн 25 процентээр дээшэлээ.

Хүн зоной хүртэсэдэ абажа харахада, ниитын хэрэглэлэй фонднуудһаа үгтэдэг нэмэлтэ түлбэринүүд, хүнгэлэлтэнүүд 1969 ондо 248 түхэриг байһан һаа, харин 1973 ондо 310 түхэригтэ хүрэһэн байна. КПСС-эй XXIV съездын шиидхэбэринүүдтэй зохилдуулан, хүдэлмэришэдэй, алба хаагшадай, колхозниггуудай пенсинүүдэй доодо захын хэмжээн дээшэлүүлэгдээ. Тэжээхэ хүнөө алдаһан сэрэгэй алба хаагшадай бүлэнэрые пенсеэр хангалга һайжаруулагдаа. Студентнэрэй, техникумуудай ба техническэ училищинуудай һурагшадай стипендинүүд нэмээгдээ. Хүдэлдэг эхэнэрнүүдтэ нилээд ехэ шэнэ хүнгэлэлтэнүүд бии болгогдоһон байна. Ажалайнь стажһаа дулдыдангүй, түрэхэ болоһон, түрэһэн эхэнэрнүүдтэ һарын салин хүлһэнэйнь хэмжээтэй тэдхэмжэ үгэхөөр тогтоогдонхой. 1971—1973 онуудта пенсинүүдые, стипендинүүдые, тэдхэмжэнүүдые, мүн бусад нэмэлтэ түлбэринүүдые нэмээһэнэй ашаар 23 миллион хүнэй олзо доход дээшэлээ. Дүрбэн жэлэй турша соо 45 миллионһоо үлүү хүн шэнэ байра абаһан гү, али гэр байраа һайжаруулһан байна. Медицинскэ эмхи зургаанууд, һургуулинууд хүүгэдэй саадууд ба яслинууд, санаторинууд, профилакторинууд, амаралтын байшангууд, туристска баазанууд үргэдхэгдөө. Эдэ жэлнүүдэй турша соо 120 миллионһоо үлүү ажалшад — профсоюзай элүүржүүлгын газарнуудта, туристска ба заводуудай баазанудта, зунай амаралтын үедэ 33 миллион үхибүүд пионерэй лагерьнуудта амарһан байна.

Һунгалтаһаа хойшонхи жэлнүүдтэ совет общество социально-политическэ хүгжэлтын, олон үндэһэ яһатанһаа бүридэһэн Совет гүрэниие бэхижүүлгын, социалис демократи һайжаруулгын замаар урагшаа дабшахадаа, ехэ амжалта туйлаа. Ороной ажабайдалда хүдэлмэришэн ангиин үүргэ, нүлөөн улам бүри дээшэлээ. Гүрэнэй ба ниитын хэрэгүүдые хүтэлбэрилгэдэ ажалшад үргэнөөр хабаадалсана. Мүнөө СССР-эй Верховно Советэй хоёрдохи депутат бүхэн хүдэлмэришэн, колхозник юм.

Коммунис партиин, тэрэнэй ленинскэ Центральна Комитедэй саг үргэлжын анхарал оролдолгын ашаар ажахын ба соёлой байгуулалтада, ниитэ-политическэ байдалда профсоюзуудай үүргэ дээшэлжэ байна. Партиин хүтэлбэри доро В. И. Ленинэй захиһанай ёһоор ажахыгаа хүтэлбэрилхэ һургуулиин, коммунизмын һургуулиин үүргые саашадаашье гүйсэд бэелүүлхын, үйлэдбэриие хүтэлбэрилгэдэ ажалшадые улам үргэнөөр элсүүлэн хабаадуулхын, ажалда коммунис ёһоор хандахын түлөө социалис мүрысөө ба хүдэлөө эмхидхэлгые һайжаруулхын, үйлэдбэриин ашаг үрэ дээшэлүүлхын түлөө тэмсэхын, хүдэлмэришэд ба алба хаагшадай ажаллаха арга боломжыень һайжаруулха, ажалай үедэ усалталгаһаа һэргылэн зайсуулха, амаралтын, санаторно-курортно хангалгые эмхидхэхэ, соёлой-ажаһуудалай эрилтэнүүдыень хангаха тухай анхаралаа хандуулхын тула тэмсэхэ гээшэ гол зорилгомнай болоно гэжэ профсоюзууд тоолодог юм.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Манай Эхэ ороной үргэн дэлюун дэбисхэр дээрэ зохёон байгуулхы эршэтэ ажал бурьялна. Бага гаргашатайгаар ехэ, эохим шанартай продукци Эхэ орондоо үгэхэ гэһэн уряа доро бүгэдэ арадай социалис мүрысөөн арадай ажахын бүхы һалбаринуудта үргэнөөр дэлгэржэ байна. Эршэтэ габшагай ажалаа Эхэ орондоо зорюулхын тула олон миллион совет хүнэй апрелиин 20-до коммунис субботнигто гаража хүдэлхэдэнь, ажалшадай үндэр мэдэрэл, түсэбтэ табан жэлэй дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлэй даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэхэ хэлбэришэгүй хүсэл эрмэлзэлынь элеэр харагдаа һэн.

Партиин XXIV съездын, КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдые, 1974 оной ба табан жэлэй түсэбые бүхы дээрэнь амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэлдэ хүсэ шадалаа элсүүлхыень, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхыень, үйлэдбэриин арга нөөсэнүүдые бүрин хүсэдөөр ашаглахыень, алмалта арьбалалтын гурим нариинаар сахихыень, хүдэлмэриин сагай минута бүхэниие гамтайгаар ашаглахыень, ажалай жаяг журам ба эмхидхэл хэлбэришэгүй бэхижүүлхыень, даажа байһан хэрэгтээ хүн бүхэнэй харюусалга дээшэлүүлхыень Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет ороной профсоюзай гэшүүдые, бүхы ажалшадые уряалба.

Совет хүнүүдэй коммунизм байгуулха ба зохёон байгуулхы ажалай таатай зохид арга боломжонууд эб найрамдал болон арадуудай аюулгүй байдал бэхижүүлхын түлөө коммунис партиин ба совет гүрэнэй эдэбхитэй тэмсэлтэй нягта холбоотой. Амгалан байдал тогтоохо талаар партиин зохёоһон программын бэелүүлэгдэжэ байһанай ашаар «хүйтэн дайнһаа» арсажа, уласхоорондын шахардуу байдалые һулаpуулан, социальна элдэб байгуулалтатай гүрэнүүдэй амгалан ёһоор зэргэ оршон ажаһууха ёһо гуримууд батажажа байна. Манай партиин, социалис Эхэ оройнмнай уласхоорондын хүндэ дээшэлээ. Уласхоорондын байдалда социалис хани нүхэсэлэй оронууд тон шухала үүргэ улам ехээр дүүргэнэ. Тэдэнэй хоорондоо үгээ ойлголсоһон хараа шугам социализмын амгалан ёһоор дабшалтада шэнэ амжалта туйлаха арга олгоно. Монополинуудай дарлан мүлжэхэ политикада эсэргүү, эб найрамдалай, демократи ба социальна хүгжэлтын түлөө дэлхэйн хүдэлмэришэнэй ба профсоюзна хүдэлөөнэй нэгэдхэгдэмэл ажал ябуулга улам бэхижэнэ.

СССР-эй профсоюзууд бүхы совет арадтал адли манай Эхэ ороной саашадаа хүгжэн һалбаралгада, коммунизмын илан мандалгын аша туһада зорюулагдаһан коммунис партиин дотоодын ба гадаадын политикые, КПСС-эй Центральна Комитедэй, ЦК-гай Политбюрогой, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй шууд сэхэ ажал ябуулгые эдэбхитэйгээр дэмжэнэ, халуунаар һайшаана.

Хүндэтэ нүхэдүүд!

Коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүд парти болон арадай бата эмхидэл жагсаалыень харуулдаг эбдэршэгүй нэгэдэлтэйгээр СССР-эй Верховно Советэй һунгалтада ерэхэеэ байна. СССР-эй Верховно Советэй депутадуулта кандидадуудаар ажалшаднай хүдэлмэришэн ангиин, колхозно тарашадай, ажалша интеллигенциин эрхим түлөөлэгшэдые нэрлэһэн гээшэ. Депутадуудта кандидадуудай дунда совет обществын бүхы бүридэлэй, манай гүрэнэй бүхы үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд бии.

Нүхэд хүдэлмэришэд, инженернүүд болон технигүүд, хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэд, алба хаагшад, эрдэм наукын, соёл культурын ба искусствын ажал ябуулагшад, СССР-эй Верховно Советэй һунгалтын үдэр — 1974 оной июниин 16-да коммунистнууд болон партийнабэшэ хүнүүдэй нэгэдэлэй кандидадууд—Эхэ ороноймнай эрхим хүбүүд ба басагадай түлөө үндэр дуугаа үгэхыетнай Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет Таанадые уряална.

Депутадуудта кандидадуудай түлөө дуугаа үгэхэдөө Соведүүдэй ороной ажалшад Ленинэй коммунис партиие тойрон бата жагсаалтай байһанаа, коммунис общество байгуулха хэрэгтээ бүри ехэ амжалтануудые туйлахын түлөө шэн зоригтойгоор тэмсэхээр бэлэн байһанаа үшөө дахин харуулна.

Манай Эхэ ороной арадуудай хани нүхэсэл ба зол жаргалай бата хэрэм, эб найрамдалай ба хүгжэн һалбаралгын найдамтай түшэг тулгуури — Совет Социалис Республиканудай Союз мандаха болтогой!

Баатар совет арад мандаха болтогой!

Совет арадые коммунизмын илалта тээшэ Ленинэй замаар найдамтайгаар хүтэлжэ ябаһан Советскэ Союзай Коммунис парти мандаха болтогой!

Профессиональна Союзуудай Бүхэсоюзна Центральна Совет.

СССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕЛЕГАЦИ АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР США-да

ВАШИНГТОН. (ТАСС). СССР-эй Верховно Советэй Национальностьнуудай Советэй Гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй СССР-эй Верховно Советэй делегаци албанай хэрэгээр эндэ ерээд байна.

Совет делегациие сенаторнууд Дж. Спаркмэн, Ч. Перси, В. Хартке болон бусад Эндрюс аэродром дээрэ угтаа.

СССР-һээ США-да байдаг элшэн сайд А. Ф. Добрынин мүн лэ угталсаба.

Сенатор Дж. Спаркмэн Совет делегациие аэропорт дээрэ амаршалха зуураа, ингэжэ мэдүүлээ: делегациин ерэлгэ Советскэ Союз Холбоото Штадууд хоёрой хоорондын харилсаае һайжаруулха хэрэгтэ туһа хүргэхэ, саашанхи үрэтэй һайн харилсаа холбооной эхи табиха гээд этигэнэб гэбэ.

СССР-эй Верховно Советэй делегаци Холбоото Штадуудай конгрессэй уряалые баяртайгаар зүбшөөн абаа һэн. СССР-эй гүрэнэй засагай лээдэ зургаанай түлөөлэгшэдэй албанай хэрэгээр США-да ерэлгэ — манай оронуудай хоорондохи харилсаанай түүхэдэхи түрүүшын ушар болоно. Энэмнай СССР-эй Верховно Совет ба Холбоото Штадуудай конгрессэй хоорондо ходо хэгдэхэ үрэтэй һайн харилсаа холбооной эхин болохо гээд найданабди, — гэжэ Совет делегациин толгойлогшо Б. Н. Пономарев мэдүүлбэ.

Америкэдэ ерээд байхадаа, танай ороной арад зон тушаа совет хүнүүдэй хани барисаанай, талархал ба хүндэлэлгын гүнзэгы мэдэрэлтэй байдаг тухай түбхын түрүүн һануулхые хүсэхэ байнабди.

Бидэнэй эндэ ерэлгэ совет-американ харилсаанай бүхы дээрээ бүтэмжэтэй, тодорхой шэнжэтэй боложо байһан түүхэтэ оршон байдалда үнгэргэгдэжэ байна. Манай оронуудай хүтэлбэрилэгшэдэй уулзалганууд, илангаяа нёдондо жэл КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневэй Холбоото Штадуудта ерэһэн ушар энэ замдахи онсо шухала шата болоһониинь элитэ.

США-гай ба СССР-эй парламентаринарай хоорондын бүри нягта харилсаа холбоон мүнөөнэй оршон байдалда илангаяа ехэ үүргэ дүүргэжэ шадаха, дүүргэхэ ёһотой гээд этигэнхэйбди гэжэ Б. Н. Пономарев үргэлжэлүүлэн хэлээ.

Совет делегациин албанай хэрэгээр Холбоото Штадуудта ерэлгэ эдэ ехэ зорилгонуудта туһа хүргэхэ гээд этигэжэ байһанаа Б. Н. Пономарев элирхэйлэн мэдүүлээд, халуунаар угтаһанайнь түлөө баясхалан хүргэбэ.

США-гай Конгрессэй гэшүүдтэй уулзалга эхилээ

ВАШИНГТОН. (ТАСС). СССР-эй Верховно Советэй Национальностьнуудай Советэй Гадаадын хэрэгүүдэй комиссиин түрүүлэгшэ, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүндэ кандидат, КПСС-эй ЦК-гай секретарь Б. Н. Пономарев түрүүтэй СССР-эй Верховно Советэй делегаци Вашингтондо майн 20-до Америкын конгрессэй гэшүүдтэй уулзажа эхилээ.

Түлөөлэгшэдэй палатын спикер К. Альберт, сенатор Дж. Спаркмэн (парламентнууд хоорондын холбоондо США-гай конгрессые түлөөлдэг) гэгшэд Конгрессэй байшан соо Совет делегациие амаршалба.

Конгрессэй байшангые хаража үзэһэнэй һүүлээр Гадаадын хэрэгүүдэй талаар сенадай комиссиин гэшүүдтэй тодорхой дискусси болобо.

АЛБАНАЙ ХЭРЭГЭЭР ЕРЭБЭ

Нигериин Федеративна Республикын гүрэнэй ба федеральна сэрэгэй правительствын толгойлогшо, зэбсэгтэ хүсэнүүдэй ахамад командалагша генерал Якубу Говон СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй ба Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр майн 20-до Москва ерээ.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорный, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй оборонын министр, Советскэ Союзай Маршал А. А. Гречко, СССР-һээ Нигериидэ байдаг элшэн сайд Б. С. Воробьёв гэгшэд Якубу Говониие самолёдой дэргэдэ угтаба.

Хүндэтэ айлшаниие Москвагай ажалшадай түлөөлэгшэд амаршалаа.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдэбэ.

Н. В. Подгорный, Якубу Говон совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябаба.

Мотоциклистнүүдэй хүндэлэлэй эскортоор үдэшэгдэһэн машинануудай дабшаха үйлсэнүүд ба талмайнууд совет-нигериин хани барисаанай хүндэлэлдэ зорюулагдаһан тугуудаар, амаршалгануудтай транспарантнуудаар шэмэглэгдэнхэй байгаа.

Нигериин гүрэнэй ба правительствын толгойлогшотой хамта, тэрэниие үдэшэхэ хүнүүд Москва ерэлсээ.

(ТАСС).

Абдель Салам Джеллуд Ленинград ошоо

Ливиин Араб Республикын Революционно командованиин советэй гэшүүн, Премьер-Министр Абдель Салам Джеллуд майн 20-до Ленинград ошохоёо Москваһаа мордоо.

КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко самолёдой дэргэдэ Абдель Салам Джеллудтай амаршалалсан тараба.

Ниидэлгын талмай дээрэ хүндэлэлэй харуул жагсаагдаад, гүрэнэй гимнүүд гүйсэдхэгдөө.

А. Н. Косыгин, Абдель Салам Джеллуд совет сэрэгшэдэй жагсаалай урдуур ябаба.

Үдэшэжэ ябалсаһан Ливиин гүрэнэй ажал ябуулагшад Абдель Салам Джеллудтай хамта Москваһаа мордолсоо.

Ливиһээ ерэһэн хүндэтэ айлшан, хамта ябалсаһан хүнүүд тэрэл үдэртөө Ленинград ерээ.

(ТАСС).

А. Н. Косыгин К. Хоссейнтэй уулзаба

СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгин Советскэ правительствын уряалаар, албанай хэрэгээр Советскэ Союзда ерээд байһан Бангладешэй Арадай Республикын гадаадын хэрэгүүдэй министр Камал Хоссейнтэй майн 20-до Кремль соо уулзаба.

А. Н. Косыгин К. Хоссейн хоёр хани ёһоор хөөрэлдөө. Тэрээндэ СССР-эй гадаадын хэрэгүүдэй министр А. А. Громыко хабаадаба. Хоёр ороной арадуудай аша туһада совет-бангладешэй харилсаае саашадань бэхижүүлгэ ба хүгжөөлгын олон асуудал зүбшэн хэлсэгдээ. Тэрэшэлэн уласхоорондын хэдэ хэдэн асуудалнуудта, тэрэ тоодо Урда-Азиин оронуудаар һүүлэй үедэ боложо байһан һайшаама хубилалтануудые бэхижүүлхэ асуудалда анхарал хандуулагдаа.

ҺУНГАЛТАДА БЭЛДЭЛГЭ ХАРАЖА ҮЗЭГДЭБЭ

СССР-эй Верховно Советэй Национальностьнуудай Советтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин ээлжээтэ зүблөөн майн 20-до Улаан-Үдэ хотодо боложо үнгэрөө. Тэндэ Кабанскын аймагай ажалшадай депутадуудай Советэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ А. А. Данько, Буряадай АССР-һээ СССР-эй Верховно Советэй Национальностьнуудай Советтэ һунгалта үнгэргэхэ Баргажанай һунгуулиин округой комиссиин түрүүлэгшэ И. Арсеньев һунгалтада бэлдэлгын ябаса тухай мэдээсэлнүүдые хэбэ.

Кабанскын болон Баргажанай һунгуулиин округто ородог Баргажанай, Хурамхаанай, Хойто-Байгалай, Прибайкалиин аймагуудай ажалшад КПСС-эй ЦК-гай декабриин (1973 он) Пленумэй шиидхэбэринүүдээр, ... совет арадта КПСС-эй Центральна Комитедэй хандаһан Хандалгаар, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь Л. И. Брежневэй Алма-Атада болоһон ... дээрэ хэлэһэн үгөөр ... түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ абаһан социалис уялгаа дүүргэхын, малай ашаг шэмэ, ... тарялангай ургаса дээшэлүүлхын түлөө шармайн оролдожо байна гэжэ зүблөөн дээрэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэбэ.

«СССР-эй Верховно Советэй һунгалта үнгэргэхэ дүримэй» ёһоор түс аймагуудта саг болзортоо һунгуулиин участогууд байгуулагдаа, һунгуулиин комиссинуудай хүдэлхэ, һунгуулиин участогуудай байранууд түхеэрэгдээ, һунгагшадай список табигдаа, хаа хаанагүй һунгуулиин документнүүд бэлдэгдээ, агитпунктнуудта һунгагшадай дунда ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулагдажа байна.

Зүблөөн дээрэ һунгалтада бэлдэхэ хүдэлмэриин дутуу дунданууд элиржэ, тэрэниие дары усадхаха хэмжээн хараалагдаба.

СССР-эй Верховно Советэй һунгалта үнгэргэхэ хэрэгтэ ямар бэлэдхэлэй хэгдэжэ байһан тухай республикын хэлхеэ холбооной техническэ-үйлэдбэриин управлениин начальник Ц. Д. Булдаев, Улаан-Үдын граждан авиациин отрядай штабай начальник Е. М. Стулев тоособод.

СССР-эй Верховно Советэй Национальностьнуудай Советтэ һунгалта үнгэргэхэ Буряадай АССР-эй һунгуулиин комиссиин секретарь А. Б. Бардонов депутадта кандидадуудые бүридхэлдэ абаһанай дүнгүүд тухай сонсхол зүблөөн дээрэ хэбэ.

— Манай республикын ажалшад СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадуудаар КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежневые, СССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. В. Подгорные, СССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшэ А. Н. Косыгиниие, КПСС-эй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүдые, партиин ЦК-гай секретарьнуудые, түрүү хүдэлмэришэдые, колхозниггуудые, арадай ажахын бусад түрүүшүүлые дэбжүүлээ, — гэжэ А. Б. Бардонов тэмдэглэбэ.

— Депутадта кандидадуудаар манай республикаһаа 5 хүдэлмэришэн, 3 колхозник, нэгэ врач, заводой нэгэ директор, 2 хүтэлбэрилхы хүдэлмэрилэгшэд, сэрэгэй нэгэ албатан, нэгэ министр, тиихэдэ 4 эхэнэр, партийнабэшэ 5 хүн, ВЛКСМ-эй нэгэ гэшүүн дэбжүүлэгдээ. Депутадта кандидадуудай дунда 7 буряад, 6 ород, ондоошье үндэһэ яһатанай түлөөлэгшэд, Советскэ Союзай нэгэ Герой, Социалис Ажалай нэгэ Герой, Ленинэй орденоор шагнагдаһан 6 хүн, Октябриин Революциин ордентой 2 хүн бии.

БАТА НЭГЭДЭЛЭЙ КАНДИДАДУУДАЙ ТҮЛӨӨ

Буряадай АССР-һээ СССР-эй Верховно Советэй Национальностьнуудай Советтэ Баргажанай 517-дохи һунгуулиин округһоо һунгагдаха депутадта дэбжүүлэгдэһэн кандидат, Гааргын совхозой суута хонишон Цыбикжап Аюшеевна Бадмаеватай һунгагшадай уулзалга Хурамхаан тосхондо болобо.

Энэ уулзалгада Хурамхаанай, Барханай сомоной Соведүүдэй, Һахалиин сельскэ Советэй харьяата ажахынуудай, промышленна предприятинуудай болон эмхи зургаануудай коллективуудэй түлөөлэгшэд хабаадалсаба.

СССР-эй Верховно Советэй һунгалтын урда тээхи суглаае КПСС-эй райкомой секретарь К. П. Бадмаев нээжэ, болохоёо байһан политическэ ехэ кампаниин удха шанар тухай, һунгалтын угтамжада зорюулһан социалис мүрысөөнэй ябаса тухай хуряангыгаар тогтоо.

СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидадай этигэмжэтэ нюур, аймагай арадай хиналтын комитедэй түрүүлэгшэ Х. А. Бадмаев түрүүлэн үгэ хэлэбэ. Тиихэдээ Цыбикжап Аюшеевнагай ажалай намтар тухай, тэрэнэй үльгэр жэшээтэ хүдэлмэриин үрэ дүн тухай дэлгэрэнгыгээр суглаанда хабаадагшадта хөөрэжэ үгөө.

Юһэдэхи табан жэлэй даабариие болзорһоонь урид дүүргэхэ гэһэн социалис мүрысөөндэ эдэбхитэй оролсоһон хонишон нүхэр Бадмаева гайхамшагта амжалта туйлажа ябана. Коммунистын даадаг хонишодой бригадын коллектив хони үсхэбэрилхэ табан жэлэй түсэб болзорһоонь холо урид дүүргээд байна.

СССР-эй Верховно Советэй наймадахи зарлалай депутат ябаха зуураа, Цыбикжап Аюшеевна Бадмаева округойнгоо һунгагшадай найдаһан ехэ этигэлые үнэн сэхээр, габшагай ажалаар харюулжа шадаа. Саашадаашье манай үзүүлһэн найдабариие урда мэтэ эрхимээр бэелүүлхэ байһандань бидэ гүнзэгыгөөр этигэнэбди гэжэ тэрэ онсолон тэмдэглээ.

СССР-эй Верховно Советэй депутадта кандидат Ц. А. Бадмаеватай уулзалгын һунгалтын урда тээхи суглаанууд Хурамхаанай аймагай бусад тосхонуудта боложо үргэлжэлһөөр.

РЕСПУБЛИКЫН АЙМАГУУДАЙ ГҮРЭНДЭ МАЛ АЖАЛАЙ ПРОДУКТНУУДЫЕ ХУДАЛДАЖА БАЙҺАН ТУХАЙ

1974 ОНОЙ МАЙН 16-най МЭДЭЭН

(хахад жэлэй түсэбэй дүүргэлтэ процентээр)

Аймагууд	мяхан	һүн	нооһон
Баргажанай	79	64	20
Баунтын	95	46	—
Бэшүүрэй	73	77	92
Зэдын	72	72	93
Яруунын	67	78	—
Загарайн	75	76	123
Захаминнай	75	68	—
Кабанскын	53	74	83
Хэжэнгын	85	79	—
Хурумхаанай	55	77	—
Хяагтын	60	76	55
Мухар-Шэбэрэй	48	77	47
Ахын	114	37	—
Прибайкалиин	135	78	—
Хойто-Байгалай	275	121	—
Сэлэнгын	92	73	—
Түнхэнэй	120	85	—
Улаан-Үдын	75	91	77
Хоринин	87	78	66
Республика бүхыдөө	71	77	76

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Указ

НҮХЭР А. И. КОРАБЛЕВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй МИНИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДЭЙ ТҮРҮҮЛЭГШЫН ОРЛОГШООР ТОМИЛХО ТУХАЙ

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиум ингэжэ **ТОГТООБО:**

нүхэр Кораблев Аркадий Ивановичые **Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Советэй Түрүүлэгшын орлогшоор** томилхо.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.

Буряадай АССР-эй Верховно Советэй Президиумэй Секретарь В. ДУБРОВСКИЙ.

Улаан-Үдэ, Соведүүдэй байшан.
1974 оной майн 20.

ХҮДЭЛМЭРИШЭН АНГИИН ТҮЛӨӨЛЭГШЭ

Арадай КАНДИДАДУУД



Евгений Митрофанович Мацуковой гэртэхин 30-аад онуудта Белгородско областьhоо Улаан-Үдэ зөөжэ ерээ hэн. Женя хүбүүн эндэ түрөө, хүлөө шоройдоо. хүн нэрэеэ нэрлүүлээ. Түрэл хотынь үйлсэ бүхэн тэрээндэ дүтэ, танил. Түрүүшын инаг дуран, залуу наhанай гэрэлтэй hайхан үдэрнүүд наратэ Буряад нютагай талын сэсэгүүд мэтэ hайханаар сэсэглээ...

1960 он. Евгений Мацуков түмэр замай транспортын Улаан-Үдын техникум дүүргэбэ. Зайн галай хүсөөр ябадаг составые заhаха электрослесариин мэргэжэлтэй болоhон залуу хүбүүн өөрынгөө үнинэй hанал бэелүүлээ. Һургуулияа мүнгэн медаляар дүүргэhэн Женя Мацуков заал hаа институтда гү, али университедтэ hураха байха гэжэ нүхэдынь, хүршэнэрынь хэлсэдэг hэн. Тиимэhээ техникумдэ ороходонь ехэл гайхалсаа бэлэй.

Техникумээ амжалтатайгаар дүүргээд, Женя Нижнеудинск станциин локомотивна деподо ажаллажа эхилбэ. Тэндэhээ сэрэгэй уялгата албанда татагдаа hэн.

1965 ондо Евгений Мацуков Улаан-Үдын Ленинэй орденто локомотив-вагон заhабарилгын заводой локомотив хабсаралгын цехтэ ажалладаг болобо. Хоёрдохи разрядай электрослесареэр хүдэлхэ зуураа. Евгений богони хон саг соо элдэб сериин электровозуудай электросхемэнүүдые шудалжа, тэдэниие хабсаргажа шададаг болоо hэн. Удангүй табадахи разрядай слесарь Евгений Мацуков баян дүй дүршэлтэй, мэдэсэ hайнтай, шуран бэрхэ хүдэлмэришэн гэжэ цех. завод соогоо алдаршадаг болоhон юм.

«Энэ жэлнүүдтэ цехэй начальнигаар хүдэлжэ байхадаа Мацуковой үдэрhөө үдэртэ. жэлhээ жэлдэ ургажа. ёhотой хүдэлмэришэн болоhыень элеэр ойлгон харадаг hэм. Цехэй хүтэлбэрилэгшэд, партбюро тэрэнэй ударидахы, эмхидхэхы шадабарииень хараадаа абажа, электрослесарь - хабсаргагшадай, бригадые даагшаар табяа hэн», — гэжэ заводой парткомой секретариин орлогшо Виктор Васильевич Саржан намда хөөрөө бэлэй.

1971 оной эхин hэн. Евгений Митрофанович юhэдэхи табан жэлые бригадые даагшаар угтаба.

Энэ ажалда хүдэлжэ байхадань тэрэнэй ударидахы, эмхидхэхы шадабари бүри элеэр харагдаа. «Мацуков хүнүүдтэй тааража ядадаггүй. Заал hаа бэе бэеэ ойлголсоhон, хүнэй зүрхэ сэдьхэлдэ тааараха «түлхюур» олоhон лэ байха. Евгений Митрофановичые түналыт гэбэл арсахагүй. Даруу номгоноор, ойлгосотойгоор заажа үгэхэ. Үгы гэбэл. хайшан гээд юу хэхые өөрөө харуулаад орхихо. Сэдьхэл гээшэ hайхан, дулаан байхадаа ондоо ха юм», — гэжэ цехэй партбюрогой секретарь Владимир Васильевич Сычёв хэлэнэ.

Үнэхөөрөөшье, элдэб зантай, залуу. хүгшэншье, эхэнэр, эрэшье зонтой үгэеэ ойлголсохо гээшэ бухэ. Зүгөөр Мацуковой налгай урин зан, ходоодоо даруу, түбшэнөөр хүнтэй хөөрэлдэгынь ямаршье хэдэр зантай зониие номгоруулна гү гээд hанахаар.

Мацуков ГПТУ дүүргээд, заводто хүдэлхэеэ ерэhэн гуша гаран хүбүүдые өөрынгөө мэргэжэлдэ hургаа. Жэшээлхэдэ, Александр Гаранин мүнөө үедэ дүрбэдэхи разрядай электрослесарь, Новосибирскын электротехническэ институтда заочноор hурана. Мүн Виктор Козулин, Александр Сумцов гэгшэдтэ ямаршье харюусалгатай хүдэлмэри даалгажа болохо. Яhала дүй дүршэлтэй болоо ха юм.

Энэ бригада 15 хүнhөө бүридэнэ. Эдэнэрэй зургаанинь техникум дүүргэhэн, ушөө зургааниинь дунда hургуулиин hүүлдэ ажаллана. Саша Гаранинhаа гадна техникумдэ заочноор hурадаг хүбүүд баhал бии.

Мүн цехэй главна технолог Г. С. Абрамов, эрхим мастернүүдэй нэгэн Л. Н. Домрачев гэгшэд Мацуковой бригадада хүдэлдэг байhанаа дэбжүүлгэдэ. hаяхан табадахи разрядай электрослесарь, техникум дүүргэhэн Г. И. Коннов участогай технологоор табигдаа. Тиихэдэнь бригадын гэшүүд тэрэнэй орондо хүниие абангүй ажаллаха гэжэ шиидэhэн.

1973 ондо Мацуковой бригада «Эрхим шанартай продукци гаргадаг коллектив» гэhэн нэрэ зэргэдэ хүртэхын түлөө тэмсэел гэжэ заводойнгоо бусад бригадануудые уряалаад, дээшэлүүлэгдэhэн социалис уялгануудые абаhан юм. Тэрэ уялгануудаа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна гэбэлнай алдуу болохогүй.

Мүнөө үедэ бригадын дүрбэн гэшүүн шанарай өөрын тамгатай. Үшөө хоёр-гурбан хүн hаяын сагта нимэ тамгатай болохоёо байна.

Шанар муутай продукци гаргаhанhаа боложо, завод яhалашье гарзатадаг hэн. Харин Мацуковой үүсхэлые дэмжэн, хүндэтэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэлэй эхилhэнhээ хойшо жэл тухай сагай үнгэрөөд байхада, муу шанартай продукциhаа боложо ушардаг байhан гарза хохидол 28 процентээр бага болоод байна. Энэ баримта тус үүсхэлэй хэды шэнээн туhатай байhыень дүүрэнээр гэршэлнэ.

Евгений Митрофановичые цех соогоо «зайн галай мастер» гэжэ нэрлэдэг. Юуб гэхэдэ, тэрэ ямаршье орёо электросхемын нюусые тааха, заhаха шадабаритай ха юм. Үдэр үдэрэйнгөө даабарие 130—135 процент дүүргэдэг. Мүнөө үедэ 1974 оной ноябрь hарын тоосоогоор ажаллана.

Бригададань «Коммунис ажалай коллектив» гэhэн нэрэ зэргэ 1973 ондо олгогдоо бэлэй. Үнэхөөрөөшье, бригадын арбан гэшүүд коммунис ажалай ударнигууд. Үлэгшэ табаниинь ГПТУ дүүргээд ерэhэн залуу хүбүүд. Тэдэнэр энэ нэрэ зэргын түлөө тэмсэнэ.

«Залуу хүбүүдые hургаха гээшэ тон харюусалгатай хэрэг. Ганса эрхим электрослесарь болгохо бэшэ, харин ёhотой совет хүн байхаар хүмүүжүүлхэ зорилготой гээшэбди. Тиимэhээ коммунис ажалай ударнигай нэрэ зэргын түлөө тэмсэхыень шэнээр ерэhэн залуу хүбүүдые идхадагбди. Энэмнай хүниие журамтай болгохоhоо гадна, харюусалга ехэтэй байхаар хүмүүжүүлнэ ха юм», — гэжэ Евгений Митрофанович хэлэхэ зуураа, элдэб үнгын проволоконуудаар дүүрэн электросхемын багахан катушка абаад нариинаар шэнжэлэн харана.

Евгений Митрофановичтай олон жэлдэ сугтаа хүдэлhэн үнинэй хүдэлмэришэд., залуушуулые хүмүүжүүлхэ хэрэгтэнь тон ехэ туhа хүргэдэг. «Хүндэтэ түмэр харгышан», эрхим шанарай өөрын тамгатай табадахи разрядай электрослесарь Иван Яковлевич Можаевые онсо тэмдэглэмээр. Хори гаран жэлдэ энэ цех соо ажаллажа байhан тула тэрэ хүн зоноо hайн таниха, мэдэхэ. Хэды олон залуу хүбүүд, басагад шэнээр хүдэлхэеэ ерээд, Иван Яковлевичай хараhаар байтар ёhотой хүдэлмэришэд болон ургадаг байгаа гээшэб! Баян дүй дүршэлөө залуушуулда дамжуулан үгэхэ байhанаа тэрэ hайн ойлгодог. Тиимэhээ бригадиртаа ходоодоо туhалжа байдаг гээшэ.

«Виктор Иванович Коломеец, Борис Леонтьевич Дулов гэгшэдые мүн лэ онсо тэмдэглэмээр. Үнинэй хүдэлмэришэд коллективэймнай гол хүсэн, үндэhэниинь болоно. Иимэ hайн «голтой» коллективтэ шэнээр ерэhэн хүнүүд бэлээр дададаг гэжэ би hанадагби. Коллективнай эбтэй эетэй, тиимэhээ ажалнайшье ходоодоо урагшатайгаар ябадаг. СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар намайе дэбжүүлhэн ушар гансал минии габьяа бэшэ. Энэ үндэр ехэ этигэлые намтай сугтаа хүдэлдэг нүхэдни дүүрэн эрхэтэйгээр хубаалсана», — гээд, Евгений Митрофанович Мацуков хүдэлжэ байhан нүхэд тээшээ боддолгото болон харана.

«Мацуков ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсадаг, — гээд, профсоюзай цехкомой түрүүлэгшын орлогшо Александр Павлович Кошельков өөрынгөө хэлээшые зүб гэжэ баталhандал карандашаар стол тоншоно. — Дүрбэн жэл соо цехкомой гэшүүн байхаhаа гадна. гаргагдаhан продукциин шанар шалгаха цехэй комиссиин гэшүүн юм. Муугаар хүдэлдэг зондо амар заяа үзүүлдэггүйл хүн даа», — гэжэ тэрэ хөөрэнэ.

Энэ зүб. Евгений Митрофанович комиссиин түрүүлэгшэ Ефим Прокопьевич Ревутскитай хамта участок бүхэнэй ажалые hарадаа нэгэ дахин шалгадаг. Элирhэн дутуу дундануудыень участогай хүтэлбэрилэгшэдтэ заажа үгэхэhөө гадна. тэдэнээ усадхаха саг болзорыень тэрэ дары тогтоодог юм.

Мацуковые урлан нарижуулагша гэжэ би бүри түрүүн дуулаа hэм. 1971 онhоо хойшо тэрэ хори гаран урлан нарижуулгын дурадхал оруулаа. Тэдэнь 10 мянга гаран түхэриг мүнгэ алмаха арга боломжо үгөө.

Мүнөө бригадын гэшүүд зүбшэжэ үзөөд. КПСС-эй ЦК-гай партида, совет арадта хандаhан Хандалгада харюу болгон абаhан социалис уялгануудаа шэнэдхэхэ гэжэ шиидээ. СССР-эй Верховно Соведые hунгаха үдэртэ зорюулан, урлан нарижуулгын 2—3 дурадхал оруулха юм. Мүн ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ, жэлэйнгээ түсэб дүүргээд байха ёhотой.

Евгений Митрофанович үдын хойно юу хэхэ тухайнь суг. хүдэлдэг нүхэдтөө заабари үгөөд, цехэйнгээ парторгдо ошобо. Үдэрэй дүрбэн часта тэрэ hунгагшадтаяа уулзаха. Главна технологой таhагта инженер-технологоор хүдэлдэг hамгандаа, Любовь Гурьяновнада хонходожо, Лариса басагаяа hургуулиhаань асарыш гэжэ гуйгаад, уулзалга дээрэ юун гэжэ хэлэхэ тухайгаа Владимир Васильевич Сычёвтой хөөрэлдэнэ.

Арадай кандидат... Энэ үндэр, харюусалгатай хайрада хүдэлмэришэн, таряашан ангиин, интеллигенциин эрхим хүбүүд. басагад хүртэдэг. Тэдэнэй нэгэн Евгений Митрофанович Мацуков болоно.

Ц. ЦЫРЕНДОРЖИЕВ.

Анхарагты: түрүү дүй дүршэл

АЖАЛАЙ БҮТЭЭСЭ ДЭЭШЭЛҮҮЛХЭ ОНОЛ АРГА

Үйлэдбэриин техническэ хэмжээ hайжаруулhанай ашаар ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлүүлхэ тухай арадай ажахые хүгжөөхэ табан жэлэй түсэбөөр хараалагданхай. Мүн ажалай эмхидхэл hайжаруулhанай, технологическа процесс нарижуулhанай ашаар ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ зорилго табигдаа.

Манай леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд үйлэдбэриингөө түрүүшүүлтэй хамта энэ зорилго бэелүүлхэ арга замуудые бэдэрэн хэрэглэнэ. Ажалай эмхидхэл. тэрэниие hайжаруулха арга боломжо элирүүлхын тула квартал бүхэндэ тусхай шэнжэлгэ хэгдэдэг болоо. Энэ шэнжэлгэ, сэгнэлтын ёhоор, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар бии байгаа нөөсэ арга боломжонууд тодорхойлогдоно, ажалаа эрдэм ухаанай үндэhөөр эмхидхэхэ хэмжээ ябуулганууд хараалагдана.

Иимэ хэмжээ ябуулганууд цехүүдэй эдэбхитэй хүдэлмэрилэгшэдтэй хамта зохёогдожо, хэмжээ ябуулгануудые бодото дээрэнь бэелүүлхэ хүнүүдтэ мэдээжэ болгогдоно. Тиигэжэ леспромхозой бүхы бага комплексно бригаданууд ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэхэ гуримда оронхой. Энэ гурим ехэ аша туhатай байба. Бригадануудаймнай ажалай бүтээсэ горитой ехээр дээшэлжэ, 3000—4000 кубометртэ хүргэгдэhэн байна. Модо бэлэдхэлэй габшагай hара гэжэ соносхогдоhон март соо бүхы бригаданууд 4000 кубометрhээ үлүү ехэ модо бэлэдхэн таллуулаа.

Бага комплексно бригаданууд ажалайнгаа бүтээсэ дээшэлүүлхэтэйгээ хамта модо бэлэдхэлэй таллуулгын технологи нариинаар сахиха, отологдоhон модые нарин зурууд болгон унагааха, ургажа байгаа залуу модые олоор гэмтээхэгүй гэжэ ехэ анхарна. Энэ жэлдэ манай инженерно-техническэ хүдэлмэрилэгшэд бага комплексно бригаданудай бригадирнуудтай хамта техническэ талаараа ехэ шухала зорилго удаа дараалан бэелүүлхэ асуудал шиидхэжэ байна.

Түрүүшын ээлжээндэ ямар зорилго бэелүүлэгдэхэб? Модые гэшүүhэ намааhаань сэбэрлэхэ ажал дүүрэн оньhожоруулха асуудал болоно. Энээнэй ашаар мүнөө найман хүнhөө бүридэhэн бригадые долоон хүнтэй болгохо. модошон бүхэнэй ажалай бүтээсые 15 процентээр дээшэлүүлхэ гэжэ хараалагдана.

Бригадануудые 1,5 халаанда хүдэлгэхэ дүй дүршэл хэрэглэжэ, бага комплексно бригадануудые томодхохо. тэрэнэй тоо 13 хүнтэй, модо таллуулгын хоёр тракторта болгохо, тиигэжэ хүн бүхэнэй ажалай бүтээсые үдэртөө ушөө 7,5 процентээр дээшэлүүлхэ гээшэ хоёрдохи шатада бэелүүлэгдэхэ зорилго болоно. Юhэдэхи табан жэлэй hүүл багта ажалай бүтээсые модо бэлэдхэгшэ бүхэндэ хубаажа харахада, үдэртөө 22,5 процентhээ бага бэшээр дээшэлүүлэгдэхэ ёhотой юм.

Мүнөө модон уhаар миин урадхуулагдахаа болижо. ашаа шэрэлгын харгыгаар зөөгдэнэ. Тиимэhээ модон ехэ зайда шэрэгдэхэ боложо, автомашинанууд дутална. Манай коллектив иимэ байдалые хараадаа абажа. модо шэрэлгэ дээрэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ арга замуудые элирүүлжэ эхилээ.

Энэ асуудал шиидхэхэ хэрэгтэ үйлэдбэриин түрүүшүүл ехэ үүргэ дүүргээ гэжэ тэмдэглэхээр. Леспромхозоймнай түрүүшүүлэй нэгэн, модо шэрэдэг автомашинын жолоошон Анатолий Семенович Мельчиков модо шэрэлгэдэ бригадна арга хэрэглэхэ дурадхал оруулаа бэлэй. Тэрэнэй дурадхал үйлэдбэриин-техническэ зүблөөн дээрэ зүбшэн хэлсэгдээд, модо шэрэдэг автомашинын жолоошодой бригада эмхидхэхэ тогтоол абтаhан байна.

Бригада табан хүнhөө бүридэнэ. Тэрээндэ модо шэрэлгын хоёр автомашина даалгажа үгтэнэ. Модо шэрэлгые бригадна аргаар эмхидхэхын тула үйлэдбэрие зүбөөр бэлдэхэ. модые ута зандань томо багсаар ашалгые гурбан халаанда эмхидхэхэ, автомашиные техническэ талаарнь харууhалха, заhабарилха хүдэлмэри мүн лэ хоёр халаанда хэхэ хэрэгтэй болобо.

Жолоошодой бригадануудые бүридхэжэ, энэ ажал хоёр халаанда таhалгаряагүй hайнаар ябуулхын тула ашаа тээхэ, буулгаха техникэ бүхэли сүүдхэ соо хүдэлгэхэ эрилтэ табигдаа. Бэлэдхэлэй эдэ бүхы хүдэлмэри хэhэнэй hүүлээр лэ жолоошодой бригаданууд эмхидхэгдээ юм.

Коммунист Н. П. Астраханцевай хүтэлбэри доро С. Н. Астраханцев, П. Г. Лазарев, Г. И. Дианов, В. Н. Злобин гэгшэдhээ бүридэhэн жолоошодой түрүүшын бригада энэ аргаар модо шэрэжэ эхилhэн байна. Энэ бригада путевой нэгэ листээр ажаллана. Бригада 142 километрэй зайда модо шэрэхэ зуураа, түрүүшын үдэрhөө даабаряа үлүүлэн дүүргэжэ эхилээ. Түсэбэй ёhоор хахад hара соо 1008 кубометрэй орондо 1491 кубометр шэрэhэн, даабаряа 147,9 процент дүүргэhэн байна.

Март hарын hүүл багта жолоошодой хоёрдохи бригада эмхидхэгдээ. Коммунист Р. Т. Садыковай даадаг бригада мүн лэ түрүүшын үдэрhөө даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ. Модо шэрэдэг автомашинын экипаж О. П. Семенов—П. И. Михалев, Л. Д. Хамаганов — К. И. Манзаев 142 километртэ модо шэрэхэдээ, даабаряа холо үлүүлнэ.

Жолоошодой бригада эмхидхэжэ, модо шэрэхэдэ, леспромхоздо ехэ аша туhатай байба. Энэ ажалай бүтээсэ горитойгоор дээшэлээ. Леспромхозой хүтэлбэрилэгшэд иимэ байдал хараада абажа, апрель соо үшөө хоёр бригада эмхидхэhэн байна. Байгша оной туршада жолоошодой бүхы экипажнууд бригада болон нэгэдэхэ юм.

Модо шэрэлгые ехэдхэхэ, энэ ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ асуудал манай леспромхоздо шухала удха шанартай. Юуб гэхэдэ, ажалаа 1,5 халаанда эмхидхэhэн бага комплексно бригаданууд ехэ модо бэлэдхэн таллуулна. Тэрэниинь сагай соонь шэрэжэ, хэрэгтэй газартаа хүргэхэнь ехэ шухала. Ашаа шэрэлгын харгыгаар модон холын зайда хүргэгдэнэ гээшэ. Тиимэhээ манай леспромхозой байдалда модо ехээр бэлэдхэхэнь бэрхэшээлтэй бэшэ, харин бэлэдхэгдэhэн модые сагай соонь шэрэжэ hүүлдэхэ асуудал шиидхэхэнь болоhон байгаа.

Жолоошодой бригада бүридхэжэ, модо шэрэлгын автомашинануудые хоёр халаанда эмхидхэжэ, энэ асуудал шиидхэжэ эхилээ. Шэнэ онол арга бүри үргэн нөөр хэрэглэхын тула техническэ харууhа эмхидхэжэ, заhабари хэхэ албанай хүдэлмэри hайнаар эмхидхэхэ эрилтэ табигдана.

Энэ талаар леспромхоз ямар арга боломжотойб, hые элирүүлээбди. Модо таллуулгын трактор, ашаа погрузчик, бульдозер мэтэ техникые үбэлдөө байлгаха дулаан гараж баригдаа. Гаражнуудта бензин, тоhодолгын материалнуудаар хангаха пунктнууд бии. Гаражнууд уhаар хангагдана. Зун үедэ техникэ мүн лэ тусхай газарта байлгагдаха.

Леспромхозой автомашинануудые харууhалха гурбан гараж бии. Мүн заводой дүтэхэнэ заhабарин-механическа мастерской баригдаха. Автогаражнууд, мастерской хэрэгтэй техникэ, инструментээр, зэмсэгээр хангагдаа. Модо шэрэлгые бригадна аргаар эмхидхэхэ гуримда ороhоной hүүлээр заhабарин-механическа мастерскойн ажал хоёр халаанда эмхидхэгдэжэ эхилээ.

Машинануудые заhабарилха түрүү, агрегадна арга нэбтэрүүлэгдэжэ байна. Иимэ онол арга хэрэглэhэнэй ашаар техникэ түргэн болзор соо бэлэн болгогдоно, тэдэнэй бүтээсэ дээшэлнэ. Мүн заhабари, техническэ харууhа хэхэ гарза хороогдоно.

Техникэ зүбөөр хүдэлгэхэ, харууhалха, саг соонь заhабарилха хүдэлмэри hайнаар ябуулхын тула тусхай техническэ кабинет байгуулагдаа юм. Эндэ тракторист, жолоошод, слесарьнууд, карьнууд бэлдэгдэнэ.

Модо бэлэдхэлэй, шэрэлгын мүн леспромхозой бусад үйлэдбэриин ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ хэрэгтэ зорюулагдаhан олон хэмжээ ябуулга бэелүүлэгдэнэ. Энэнэй ашаар ехэ модон бэлэдхэн таллуулагдана, тэрэниинь саг соонь шэрэхэ талаар шэнэ онол арга хэрэглэгдэжэ байна.

Ажалай сагые зүбөөр хэрэглэхэ, техникын бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар үшөө ехэ юумэ хэхээр. Манай коллектив шэнэ онол арга хэрэглэжэ, ажалай бүтээсэ ехэ хэмжээгээр дээшэлүүлхэ зорилго урдаа табина.

С. СОЛКИН,
Хурамхаанай леспромхозой главна инженер.

ТАБАН ЖЭЛЭЙ ТҮРҮҮШҮҮЛ

ЖЭЛЭЭР УРИДШАЛАА

Дүн сагаан хонин hүрэг үсхэбэрилхэ талаар Үльдэргын хонишод Ярууна соогоо нилээд мэдээжэ болонхой юм. Хонин бүриhөө хурьга абажа түлжүүлдэг, ехэ нооhо хайшалдаг хүнүүд эндэ яhала олон. Ажахын түрүү хонишод габшагай бэрхэ ажалаараа гансал сэлгеэ сагаан Ярууна нютаг соогоо суурхахаhаа гадна. тэдэнэй туйлаhан амжалтые республикымнай олохон хонишод мэдэхэ болонхой ааб даа.

Бүри 1971 ондо Үльдэргын хонишод хурьга абаха табан жэлэй түсэб жэл урид дүүргэхэ тухайгаа бодомжолжо эхилhэн юм. Тэндэ болоhон суглаан дээрэ аймагай мэдээжэ хонишодой нэгэн Д. Ч. Цыбенова хамта хүдэлдэг нүхэдтөө иигэжэ мэдүүлhэн:

— Манай бригадын гэшүүд табан жэлэй туршада 2356 хурьга түлжүүлхэ, абаhан хурьгадайнгаа шэгнүүр 483 центнерээр нэмээхэ, 101 центнер ноохо тушааха түсэбтэй. Республикынгаа түрүү хонишодой жэшээгээр ажаллажа, тэдэнэй түрүү дүй дүршэл хүдэлмэридөө хэрэглэжэ шадабал, энэ түсэбөө жэл урид дүүргэхэ арга боломжотойбди. Тиимэhээ суг хүдэлдэг нүхэдэйнгөө зүгhөө иимэ үндэр социалис уялга баталан абаhан тухайгаа таанадтаа мэдүүлнэб. Мүн ажахымнай бэрхэ хонишод иимэ зорилготойгоор хүдэлмэрилхэ бэзэ гэжэ найданаб.

Мүн энэ суглаан дээрэ Цыден-Дамба Абидуевич Дагбаев. Цыренжап Цыдыповна Цыденжапова, залуу хонишон Н-С. Дашинимаев, гэгшэд хурьга абажа түлжүүлхэ табан жэлэйнгээ түсэб жэл урид дүүргэхэ тухайгаа хамта хүдэлдэг нүхэдтөө мэдүүлhэн байна.

Тэрэ гэhээр дүрбэн жэл үнгэрбэ. Ажахын хонишод хэлэhэн үгэеэ бодото хэрэгээрээ гэршэлхын тула энэ хүгасаада ехэхэн оролдолго, шадабаряа гаргаа гэжэ эндэ онсо тэмдэглэхэ хэрэгтэй. «Ажалша бүхэриг хүнэй үгэнь хэзээшье бата» гэжэ зоной дунда дэмы хэлсэдэггүй байха. Түл абаха түсэбөө дүрбэн жэлэй туршада амжалтатайгаар бэелүүлхын тула хонишодой хэды шэнээн тэсэбэри, шадабари, габьяа гаргаhаниинь элитэ.

Дулма Чимитовна Цыбеновагай бригада гурбан жэлэй туршада 1793 хурьга түлжүүлhэн байна. Абаhан уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула энэ ажалша бэрхэ коллектив байгша ондо 563 хурьга абаха болоhон. Мүнөө үедэ нүхэр Цыбенова харууhалжа байhан 590 зуhаг хонинhоо 570 хурьга абажа. абаhан уялгаяа дүүргэhэн тухайгаа элидхэбэ.

Һаяхан тус ажахыгаар ябахадаа түрүү хонишонтой уулзажа, ажалаарнь hонирхоходомнай. тэрэ манда иигэжэ хэлээ hэн.

— Нэгэ ехэ дабаан гаталагдаба, энээгээрээ hанаагаа амарангүй,абаhан хурьгадайнгаа нэгыеньшье гарза гайда оруулангүй. хүхэ ногоон дээрэ гаргахын түлөө оролдожо байнабди. Һаядаа үшөө 25 хонин хурьгалха юм. Манай бригада байгша ондо хонин бүриhөө хурьга абаха социалис уялгаяа мүн лэ амжалтатайгаар дүүргэхэ бэзэ гэжэ найдуулха байнаб.

Абаhан хурьгадайнгаа шэгнүүр нэмээхэ түсэбөө мүн жэл урид дүүргэхэ арга боломжо гүйсэд бии. Цыбеновагай бригада гурбан жэлэй туршада хурьгадайнгаа шэгнүүр 356 центнерээр нэмээжэ шадаа. Хэрбээ эдэ нүхэднай хурьган бүхэнэйнгөө шэгнүүр эхэhээ таhалха үедэ 22 килограмм 100 грамм хүргэбэл, хараалhанаа нэрэтэй солотойгоор дүүргэжэ шадаха болоно бшуу.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутат Дулма Чимитовна Цыбеновагай уряае ажахын дүршэлтэй хонишодой нэгэн Ц-Д. А. Дагбаев түрүүлэн дэмжээ гэжэ урда хэлээ hэмди. Энэ ажалша бүхэриг хүнэй хэрэг тухайнь хөөрэжэ үгэмөөр. Цыден-Дамба Абидуевич Дагбаев үнгэрэгшэ жэлдэ зуун эхэ хонин бүриhөө 115 хурьга түлжүүлжэ, хонин бүриhөө 3 килограмм 800 грамм ноохо хайшалжа, хурьгадые эхэhээнь hалгааха үедэ тус бүриинь шэгнүүр 23 килограмм болгоhоной ашаар «Аймагай чемпион» гэhэн хүндэтэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн юм. Малшадай дунда дэлгэрhэн бүхэсоюзна социалис мүрысөөндэ эрхим амжалта туйлаhачайнгаа түлөө Цыден-Дамба Абидуевич Ажалай Улаан Тугай орденоор шагнагдаhан байна.

Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы, дүрбэдэхи жэлдэ нёдондонойхиhоо дутуугүйгөөр ажаллаха тухайгаа нүхэр Дагбаев мэдүүлhэн юм. Һаянай байдалаар тус коллектив зуун эхэ хонин бүриhөө 106 хурьга абаад, бүрин бүтэнөөр ехэ болгожо байнхай. Ахалагша хонишон табан жэлэй туршада 2450 хурьга түлжүүлхэ түсэбөө жэл уридшалан дүүргэбэ. Мүнөө үедэ хонишод табан жэлэй түсэбhөө гадуур 42 хурьга абанхай. Хонид хурьгалжа үргэлжэлhөөр. Байгша ондо Цыден-Дамба Абидуевич хурьгадайнгаа шэгнүүр нэмээхэ. табан жэлэйнгээ түсэб үлүүлэн дүүргэхэ арга боломжотой. Сагаан алта суглуулха табан жэлэй түсэбые 90 процентдэ хүргэхэ зорилго урдаа табяад. габшагай бэрхээр ажаллажа байнхай.

Хурьга абаха табан жэлэй түсэб болзорhоо урид дүүргэхэ хүдэлөөндэ оролсоhон Цыренжап Цыденжаповагай нүхэр Цыден-Дамба Цыбикович Доржиевай ажалынь мүн лэ урагшатай hайн. Энэ ажалша бүлэ 11 жэлэй туршада зуун эхэ хонин бүриhөө 100, тэрээнhээшье дээшэ хурьга түлжүүлжэ, нютаг нугадаа нилээд мэдээжэ болонхой юм. Мүнөө үедэ энэ бүлэ зуун эхэ хонин бүриhөө 101 хурьга абаад. hайнаар харууhалжа байнхай. Хурьга абаха түсэб, даабарие жэл уридшалан дүүргэхын тула эдэ нүхэднай бүхы шадабари, оролдолгоо гаргажа байнхай.

Хурьга абаха табан жэлэй түсэб, даабарие жэлээр уридшалан дүүргэхэ ушар Яруунада орой үзэгдөөгүй юм. Аймаг соогоо hайн hайхан үүсхэл гаргаhан Үльдэргынхидэй жэшээгээр ажаллажа, хонин hүрэгөө бүри олошоруулха хэрэгтэ бусад колхоз, совхозуудай малшад hайн үрэ дүн туйлана. Аймаг дотор хонишодзуутадай тоо жэлhээ жэлдэ олошорно.

Үльдэргын хонишодые туйлаhан амжалтаарнь амаршалаад, саашадаа бүри hайн үрэ дүн туйлахыень үнэн зүрхэнhөө хүсэе.

Э. БАЛЬЖИНИМАЕВ,
хүдөө ажахын продуктнуудые бэлэдхэхэ ба тэрэнэй шанарые шалгаха аймагай гүрэнэй инспектор.

Яруунын аймаг.



БАМ-ай ЗАХИЛНУУДТА— «НОГООН ХАРГЫ»

Хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой хоёрдохи ээлжээн үнгэрhэн жэлэй декабрь hарада ашаглалгада үгтэhэн юм. Тус заводой коллектив дүрбэдэхи, тодорхойлхы жэлдэ 25 мянган тонно продукци гаргаха даабаритай. Эдэнэр Украинын ССР-эй, Приморскын хизаарай, Эрхүүгэй, Шэтын областнуудай хүүргэ баригшадые захилаар продукци гаргана. Мүнөө Обь, Енисей, Днепр мүрэнүүд дээгүүр табигдаха хүүргэнүүдэй детальнууд бүтээгдэжэ байна. Байгал—Амарай түмэр зам баригшад hаяшаг тус заводто захил хэбэ. Энэ захилые саг болзор соонь дүүргэхын тула заводой хүдэлмэришэд ехэхэн оролдолго гаргажа байна.

— Байгал—Амарай түмэр зам баригшадай захил дүүргэхэ гээшэ тон хүндэтэй, харюусалгатайшье хэрэг гээшэ. Тиимэhээ энэ ажалые эрхим түрүү хүдэлмэришэдтөө даалгажа үгэнхэйбди, — гэжэ тус заводой профкомой түрүүлэгшэ В. А. Никольских хэлэжэ байгаа hэн.

Байгал-Амарай түмэр зам манай республикын хойто аймагуудай газар дээгүүр гараха. Эндэ тоогүй олон уhа голнууд бии. Тэдэн дээгүүр олон хүүргэнүүд баригдаха юм. Эдэ хүүргэнүүдэй детальнуудые тус заводой коллектив бүтээхэ болоно бшуу. Хорёдохи зуун жэлэй гайхамшагта барилга гэгдэhэн Байгал—Амарай түмэр замай барилгашадhаа захил абтаба гээшэ. Энэ захилые болзор соонь дүүргэхэ гээшэ заводой хүдэлмэришэдэй нэрэ хүндын хэрэг болоно.





ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: нэгэдэхи цехэй бэрхэ токарь Д. Митыпов; хүүргын түмэр хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг заводой проходнойн дэргэдэ; комсомол басаган Цыренцу Цыренова кран жолоодохо бэрхэ болонхой.

Л. ГАДЬЯНОВА
фототекст.

...АХИЛ ДҮҮРГЭЛГЭ—ШУХАЛА ХЭРЭГ

...ажахын ба соёлой бай...алтада нютагай Сове...дэй дүүргэхэ үүргэ һүү... жэлнүүдтэ нилээд дээ...жэ байна. Нютагай засаг...ын ажал хүдэлмэри ...саашадань һайжа...лха талаар парти ба ...вительствын абаһан шү...а документнүүд энэ хэ...тэ һайн нүлөөтэй байгаа ...онсолон тэмдэглэмээр. ...оной Соведэй гүйсэд...комитедүүд ажал ...лгаяа ажахын органүүд... эмхи зургаанүүдтай ...а холбоо барисаатайгаар ...дэг болоо. Энээниие ...ай сомсоведэй ажал хү...эри дээрэ эли тодоор ...жа болоно.

...омоной Соведэй, тэрэ... гүйсэдкомой эрхилэн ...лбэрилдэг, шиидхэдэг ...далнүүд олон болоо, үд...раашье гүнзэгырөө. ...эһээ эндэ эгээл шуха... эгээл ехэ үдха шанар... асуудалнуудыень шэлэн ...а хэрэгтэй бологдоно. ...э һэн тула ажалаа хо... хараатайгаар түсэблэхэ ...тэй бшуу. Бидэ жэлэй ...б табидаг заншалтай... һара, квартал бүхэнэй ...мсээр тэрэ түсэбтөө ...тэ, хубилалта оруул...туримтайбди. Совхозой, ...й зургаанүүдай хүтэл...бэригшэдэй. Соведэй саг ...лжын комиссинүүдай, ...тадүүдай дурадхал, ...үлгэнүүдые хараадаа ...а, түсэбөө табинабди.

...мсоведэй газар дээрэ ...одог Санагын совхозой ...шад һүүлэй дүрбэн жэ... туршада ажалай һайн ...алтатай ябана. Түсэбтэ ...ын жэлэй түрүүшын гур... жэлэй туршада мал ...лай продукци гүрэндэ ...аха, адууһа малай тоо ...ой олошоруулха арадай ...ын түсэб гүйсэд бэе...элгэдэһэн юм. Жэшээлэн ...бэл, мяха худалдаха ...бан жэлэй түсэбтэ даа... 103 процент, һүн 100 ...цент дүүргэгдэһэн бай... Гүрэндэ тушаагдадаг ...анай, һүнэй шанар эрид ...жараа. 1973 ондо мяха... комбинадта тушаагда... эбэртэ бодо малай толгой бүриин шэгнүүр 320 килограмм болоһон байна. Энэнь 1970 онойхиһоо 90 килограммаар ехэ болоно.

Һүүлэй гурбан жэлэй туршада шэнэ газар элдүүрилжэ, тэжээлэй ургамалнуудые, олон жэлэй ногоо ехээр таридаг болохо талаар горитой ажал ябуулагдаа. Тиигэжэ адууһа малда тэжээлэй һайн бааза бэлдэхэ хэрэгтэ һайн алхам хэгдэбэ. Санжай Цыдемпиловэй ударидадаг звеногой гэшүүд 48 гектар һайжаруулагдаһан сабшалангай га бүриһөө 39,5 центнер һайн шанартай үбһэ нёдондо хүряаһан байна.

Совхозой ажалшадай түйлаһан эдэ амжалтануудта сомсоведэй депутадүүдай оруулһан горитойхон хубита бии гээд тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Ушарынь юуб гэбэл, депутадүүдай олонхинь совхоздо малшадаар, механизаторнуудаар хүдэлхэ зуураа ажалай эрхим дүнгүүдые түйладаг, олондо үльгэр жэшээ харуулжа ябадаг байха юм. Ажахын шухала асуудалнүүд сомсоведэй сесси, гүйсэдкомой заседани дээрэ нэгэнтэ бэшэ харагдаһан байна. Асуудалнуудые бэлдэлгэдэ совхозой мэргэжэлтэд, ажалай түрүүшүүл — депутадүүд эдэбхитэд олоор хабаадуулагдадаг болонхой.

Нютагай Соведүүдэй ажал ябуулгые саашадань һайжаруулха тухай парти ба правительствын тогтоолнуудые бодото дээрэнь бэелүүлэн, манай сомсоведэй гүйсэдком һүүлэй жэлнүүдтэ ниитэ эмхидхэлэй хүдэлмэри үндэһөөрнь һайжаруулха, һунгагшадай захилнуудые дүүргэхэ асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулдаг болонхой. Һунгагшадай захилнуудай хэр зэргээр дүүргэгдэһэнһээ Соведэй хүдэлмэри гол түлэб дулдыдадаг байна. Тиимэһээ һунгагшадай захилнуудые дүүргэхэ асуудал гүйсэдкомой саг үргэлжын анхаралда абтанхай.

Совхозой ажал хүдэлмэриие һайжаруулха, нютагай арга боломжонуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ, малшадые худалдаа наймаанай, соёлой, медицинын, һуудал байдалай талаар хангалгые һайжаруулха, соёлой болон социальна олон асуудалнуудые шиидхэхэ гэхэ мэтын олон захилнуудые һунгагшад оруулдаг байна. Тиимэһээ эдэ захилнуудай оромсоор һайса шэнжэлэн үзэжэ согсолоод, гүйсэдкомой заседани дээрэ хаража, тэдэниие дүүргэхэ түсэб табигдадаг, харюусалгата хүнүүд томилогдодог байна. Энэ түсэбэй дүүргэлтые Соведэй гүйсэдком шалгадаг, энэ хэрэгтэ ниитын эмхинүүдые, Соведэй эдэбхитэдые хабаадуулдаг байна.

Санагын совхозой хэдэн арбаад малшад зунай сагта Зэдын эхиндэ, Түтхалтада ажалладаг юм. Тэдэниие элеэ хоолой зүйлнүүдээр, илангаяа хилээмээр хангаха гээшэ хүнгэн бэшэ хэрэг байгаа. Теэд малшад — һунгагшад тэдэниие хилээмээр үдэр бүри дуталдуулхагүй эрилтэ табиһан юм. Энэ асуудал зүбөөр шиидхэхын тула сомсоведэй гүйсэдкомой тусхай заседани зарлагдаа һэн. Совхозой хүтэлбэрилэгшэд, райпогой ба Санагын худалдаа наймаанай нэгэдэлэй харюусалгата хүнүүд заседаниин хүдэлмэридэ хабаадалсаа. Заседаниин шиидхэбэриин ёһоор тэндэхи культбазын дэргэдэ багашаг пекарни баригдаа һэн. Һүүлээрнь тэндэхи малшад үбэл, зунгүй һаяхан баригдаһан хилээмээр дуталдахаа болёо. Тиихэдэ хүршэ Далахайн совхозой малшад тэрэ пекарниһаа хилээмэ абадаг болонхой.

Нютагаймнай дунда һургуулиин дэргэдэ 60 үхибүүнэй байрлаха хамтын байра шэнээр баригдаад, холын малшадай хүүгэд гүрэнэй гүйсэд тэдхэмжэдэ байлгагдана. Совхозой түб һууриида соёлой шэнэ байшан, ниитын томо бани баригдажа байна. Тиихэдэ сад-ясли нээгдэжэ, холын малшадай үхибүүд бүхэли сүүдхээр тэндэ хүмүүжүүлэгдэнэ. Эдэ бүгэдэ имагтал һунгагшадай захилаар хэгдэһэн байна.

Болхой гэжэ нютагта һайн аршаан бии юм. Тэндэ илангаяа зунай, сагта олон хүн зон амардаг, бэеэ аргалдаг байна. Тэндэ гэр байра түхеэрхэ тухай асуудал һунгагшад нэгэнтэ бэшэ табидаг һэн. Соёлой ба хүдөө ажахын саг үргэлжын комиссинүүдай гэшүүд энэ асуудал хамтын заседани дээрэ хаража үзөөд, дурадхалаа сомсоведэй сесси дээрэ табяа. Сессиин шиидхэбэриие бэелүүлэн, совхозой хүдэлмэришэдэй хүсөөр хоёр квартиратай томо гэр тэрэ аршаан дээрэ бодхоогдоо. Тиихэдэ аршаанай дэргэдэ һүрэг гүүн баригдажа, сэгээ бэлдэдэг болообди.

Тосхоноо, һууриин нютагуудаа болбосон түхэлтэй болгохо талаар саг үргэлжын соёлой комисси горитой ажал ябуулна. Тосхоной эхэнэрнүүдэй совет, үйлсэнүүдэй комитедүүдтэй энэ комисси ажалаа һайнаар эмхидхэдэг байха юм. Һүүлэй хоёр жэлэй туршада тосхондомнай 30-аад шэнэ томо гэр баригдаа. Хэдэн арбаад гэр капитальнаар заһабарилагдаа, олон багахан гэрнүүд үргэдхэгдөө. Хоёр квартиратай хэдэн гэр баригдажа байна. Тосхоной үйлсэнүүдтэ, ниитын эмхинүүдэй газаагуур 5000 гаран модохон, һөөг бургааһан таригдаа. Ариг сэбэрэй талаар һайн дүнгүүдтэй болоһон арбан бүлэдэ «Жэшээтэ гэр» гэһэн нэрэ соло олгогдоһон байна.

Совхозой ажалшадай 60 гаран процентнь залуушуул болоно. Тэдэнэй олонхинь дунда һургуули дүүргэнхэй. Эдэ залуу һунгагшад соёлой гуламтануудай хүдэлмэри һайжаруулха талаар тон зүб эрилтэ табидаг гээшэ. Спортын ехэ залтай соёлой байшангай барилга түргэдхэхэ асуудал мүнөө тон шухала болоод байна. Энээниие саг сооһь шиидхэхын тула совхозой дирекци, сомсоведэй гүйсэдком зохихо хэмжээ абажа байнхай.

Соёлой байшангай дэргэдэ арадай хоорой эмхидхэгдэһээр хоёр жэл болобо. Тэндэ 40 гаран залуушуул эдэбхи үүсхэлтэйгээр хүдэлнэ. Байгша оной эхеэр «Ажалай сууряан» гэһэн агитбригада эмхидхэгдээ. Арадай хоорой, мүн агитбригадын гэшүүд соёлой байшанда, холын малшадта ошожо, концерт наада харуулжа байдаг юм. Мүн хүршэ совхозуудай малшадта айлшалжа байдаг заншалтай.

Һүүлэй жэлнүүдтэ депутадуудай ажал ябуулгые эдэбхижүүлхэ хэрэгтэ ехэ анхарал табигдана. Иимэ байдал хангахын тула тэдэнэртэ саг үргэлжэ туһалха, Соведэй сессинүүдые болзортонь зарлажа, ажахын ба соёлой байгуулалтын шухала асуудалнуудые зүбшэхэ шухала. Саг үргэлжын комиссинүүд, депутадууд сессидэ бэлдэлгэдэ үргэнөөр хабаадуулагдана. Сессиин болохо тухай депутадуудта эртэнһээ дуулгагдана. Сессиин үзэмжэдэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ олонхи депутадууд эдэбхитэйгээр хабаададаг болонхой. Жэшээлхэдэ, 1973 ондо үнгэргэгдэһэн сессинүүд дээрэ депутадуудаймнай 80 гаран процентнь үгэ хэлэжэ, һайн дурадхалнуудые оруулһан байха юм. Сомсоведэй депутадууд өөһэдынгөө ажал тухай, гүйсэдкомой хүдэлмэри тушаа һунгагшадтаяа уулзахадаа хөөрэдэг. Тэдэнэй һанамжа, дурадхалнуудые шагнаад, гүйсэдкомдо мэдээсэжэ байдаг.

СССР-эй наймадахи зарлалай Верховно Соведэй һунгалтаһаа хойшо үнгэрһэн үе соо манай сомсоведэй гүйсэдкомой ажал ябуулга нилээд һайжарбашье, дутагдалнууд үшөөл дайралдаһаар. Мүнөө ээлжээтэ һунгалтада бэлдэлгын үедэ тэдэ дутагдалнуудаа усадхаха зорилготойбди. Һунгалтада бэлдэлгын хүдэлмэри үргэн дэлисэтэйгээр ябуулагдана. Агитпункт муу бэшээр хүдэлнэ, агитаторнууд участогуудаар ябажа эхилээ. Июниин 16-да болохоёо байһан һунгалта нютагтамнай эмхитэйгээр үнгэрхэ гээд этигэнэбди.

С. САНЖИТОВ,
Санагын сомсоведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшэ.
Захааминай аймаг.

БУРЯАДАЙ ПРОЗО БОЛОН ДРАМАТУРГИН ХҮГЖЭЛТЭ

(Буряадай уран зохёолшодой VII съезд дээрэ хэлэ, бэшэгэй эрдэмэй кандидат В. Ц. НАЙДАКОВОЙ хэһэн элидхэлһээ)

ЭНЭНЭЙ урда тээхи съездын боложо үнгэрһөөр Буряадай уран зохёол нилээд хүгжэлтэеэ абаһан байна. Мүнөө үеын хүнэй образ эли тодоор харуулхын түлөө уран зохёолшоднай оролдоно, тэмсэнэ. Удха түгэлдэр, һайн шанартай роман болон повестьнууд, поэмэ болон рассказуд бэшэгдэдэг болоо. Республикымнай уран зохёолшодой номууд Москва, Эрхүү, Новосибирск хотонуудта олон хэһэгээр хэблэгдэн гарана. Удхаараа социалис, түхэл маягаараа национальна манай литература түрүү уран зохёолнуудтай нэгэ зэргэдэ гаранхай. Энэ хүгжэлтэнь илангаяа прозо дээрэ эли тодоор харагдана.

Ажабайдалые эли тодоор уншагшадай үнэншэмөөр харуулхын түлөө оролдодог тэмсэлынь уран зохёолшодоймнай бүтээлнүүд дээрэ харагдана. Ажабайдал гээшэ орёо. Тэрэнэй бүхы үйлэ ушарнуудые уран аргэ хэрэглэн, уран гоёор харуулха гээшэмнай тиимэшье хүнгэн бэшэ хэрэг. Тиимэһээ уран зохёолшодой харюусалга, уялга айхабтар ехэ болоно бшуу.

Манай уран зохёолшод ажалша юрын хүнүүдэй сэдьхэл бодолые, гуниг, хүсэлые, эрмэлзэлые үргэнөөр, уран һайханаар харуулха гэжэ оролдодог болонхой. Уран зохёолшо Р. Белоглазовагай «Эдэгэлгэ» гэһэн рассказ энэ талаар илангаяа шалгарна. Томо заводой директор Шелепин үни удаан хүндэ үбшэндэ нэрбэгдэжэ хэбтэхэдээ өөрыгөө, гэр бүлэеэ, ажал хүдэлмэриеэ, нүхэдөө шэнэ нюдөөр хаража, олон юумэ ойлгожо эхилнэ. Уран зохёолшо С. Цырендоржиевай «Хүлгөөтэ һүни» гэжэ повесть соо залуу хүбүүн Балбарай сэдьхэл бодолые, тэрэнэй хүлгөөе, олон юумэ ойлгоһые эли тодоор харанабди.

Мэдээжэ уран зохёолшо Ц. Жимбиевэй «Гал могой жэл» гэжэ роман энэ талаар мүн лэ шалгарна. Буряад нэгэ нютагай Батожаб гэжэ хүбүүнэй 15 наһатайхан байхада, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайн эхилнэ. Фронтдо мордоһон эрэ хүнүүдые һэлгэһэн эдир хүбүүнэй хүмүүжэлгые, ажабайдалай амта танижа, хатуужажа, батажажа эхилһые энэ зохёол дотор эли тодоор харанабди.

Юрын хүнүүдэй сэдьхэл бодолые уран гоёор харуулхын түлөө олон зохёолшоднай оролдоно гэжэ дээрэ дурдаа һэмди. Тэдэ уран зохёолшодой тоодо Ц. Галанов, В. Сергеев, Д. Эрдынеев болон бусадые оруулжа болоно. Эдэнэрнай хүнүүдые олон талаһаань харуулхые оролдоно бшуу. Жэшээлхэдэ, Ц. Галановай повестьнуудые уншажа үзэхэдэ, хүнэй һанал бодол, тэрэнэй баяр, гуниг, үйдхарые гүнзэгыгөөр харуулхын түлөө уран зохёолшо оролдоно гэжэ элирнэ. «Мүнхэ хабар», «Рыгзема», «Тайгын эзэн», гэжэ Ц. Галановай повестьнууд энээндэ эли тодо гэршэ болоно үгэнэ.

Уран зохёолшо В. Сергеевэй «Үүлэнэй саана һара» гэһэн роман соо манай ороной томо нэгэ барилга дээрэ ажаллажа байһан хүнүүдтэй танилсанабди. Хүдэлмэришэн анги тухай һүүлэй үедэ бэшэгдэһэн томо зохёолнуудай нэгэн энэ роман болоно. Үнэхөөрөөшье, хүдэлмэришэн анги тухай зохёолнууд манай литературада үсөөншэг байһан. К. Балковай «Үглөөгүүр болоходо» гэһэн роман, Б. Мунгоновой «Эдирхэг наһан» гэжэ повесть, В. Сергеевэй «Үүлэнэй саана һара» гэһэн роман болон бусад зохёолнууд энэ дутуу дундые усадхажа эхилһэнэй жэшээнүүд болоно.

Түүхэдэ зорюулагдаһан зохёолнууд һүүлэй үедэ олон болоһон байна. Жэшээлхэдэ, уран зохёолшод Б. Санжинай «Заяанай зам», И. Калашниковай һүүлшын ромонууд эндэ жэшээ болоно.

Мүнөө үе сагые харуулһан уран зохёолгүйбди гэжэ хэлэхэ болоо һаа, бидэнэр эндүүрхэ болонобди. Урдын үе сагые мүнөөнэй сагтай холбон харуулһан зохёолнууд баһал бэшэгдэнхэй. Жэшээлхэдэ, Р. Белоглазовагай «Мойһоной үнгэ», И. Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ», Д. Эрдынеевэй «Хүлэг инсагаална» гэһэн ромонууд мүнөө үе сагые үнгэрһэн сагтай холбожо харуулһан зохёолнууд болоно.

Граждан болон Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнуудые, хамтын ажал байгуулгын, табан жэлнүүдэй үенүүдые харуулһан повесть болон ромонуудые манай уран зохёолшод бэшэнэ. Энэнь тон һайшаалтай.

Мүнөө үеын байдалые үнгэрһэн сагай байдалтай холбожо хүнүүдэй хуби заяае, тэдэнэй тэмсэлые харуулһан зохёолнуудай нэгэн И. Калашниковай «Шэнэ сагай шэнжэ» гэһэн роман болоно. Энэ томо зохёол соо Байгал шадарай шэмээшэг тосхоной хүгжэлтын түүхэ эли тодоор харуулагдана. Родионовтон аха дүүнэрэй жэшээ дээрэ Сибириин таряашадай хуби заяан шата шатаараа уншагшадай урда элиржэ ерэнэ.

Залуу уран зохёолшо Д. Эрдынеев «Хүлэг инсагаална» гэжэ роман бэшэбэ. Үнгэрһэн сагай болон мүнөө сагай үйлэ ушарнууд энэ зохёол соо яһала һайнаар харуулагданхай.

Арадуудай хани барисаан тухай манай уран зохёолшо яһала бэшэнэ. Хэнэйшье, ямаршье уран зохёолшын номуудые уншажа үзэхэдэ, манай агууехэ Эхэ ороной олон тоото яһатан, арадуудай хани барисаан, ленинскэ национальна политикын илан мандаһан тухай уран хурса мүрнүүд, бодолнууд байха юм. Уран зохёолшод Б. Мунгоновой, Ц. Жимбиевэй, Д. Эрдынеевэй, С. Цырендоржиевай болон бусадай номуудые уншахада, уран зохёолой энэ шэглэл эли тодоор харагдана.

Буряадай уран зохёолшод өөһэдынгөө долоодохи энэ съездэ суглархадаа, жанрай, ажабайдал харуулалгын, гүн бодолой талаар янза бүриин зохёолнуудые асаржа ерээ.

Арад зоной ажабайдал тухай бэшэгдэһэн түүхэтэ зохёолнуудай хажуугаар мүнөө үеын байдалые харуулһан бүтээлнүүд яһала олон. Жэшээлхэдэ, 50 жэлэй туршада Буряад ороной хүгжэһэн тухай уран зохёолшо А. Бальбуровай бэшэһэн баримтата туужа һонин байна. Энэ повесть соогоо А. Бальбуров Буряад ороной хүгжэлтэ, хүнүүдэйнь хуби заяан тухай үргэн гэгшын зураг бүтээжэ шадаһан байна.

Ушаралта ябадалнуудые харуулһан зохёолнууд манайда бии болоо. Энэ талаар уран зохёолшод К. Ильин, Б. Шаракшанэ гэгшэдые дурдамаар. Тиихэдэ научно-фантастическа зохёолнуудые В. Митыпов бэшэнэ. Байгаалиин зураглалнуудые Ольга Серова уран гоёор бүтээнэ. Хэнэйшье мэдэһээр, богонихон элидхэл соо буряад прозын хүгжэлтэ тухай дүүрэнээр хэлэхын аргагүй.

* * *

ХҮҮГЭДТЭ зорюулагдаһан уран зохёол тухай хэдэн үгэ. Үхибүүдтэ зорюулагдаһан зохёолнуудые бэшэхэ гээшэ хүнгэн бэшэ. Тиимэһээ хүүгэдэй уран зохёолшодой харюусалга айхабтар ехэ болоно бшуу. Хэдэн жэлэй урда хүүгэдэй уран зохёолые һайжаруулха, хүгжөөхэ тухай гүрэн түрын тогтоол гараһан байха. Эдир үетэниие хүмүүжүүлхэ талаар уран зохёолой ехэ үүргэтэй байһаниинь хэндэшье мэдээжэ.

Үхибүүдэй сэдьхэл бодолдо тааараһан, тэдэниие урмашуулһан, ехэ хэрэгүүдтэ зоригжуулһан зохёолнууд манайда яһала олоор бэшэгдэнхэй. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада энэ талаар хүүгэдэй уран зохёол нилээд ехэ хүгжэлтэеэ абаа. Эндэ хэдэн жэшээ дурдажа болоно. Жэшээлхэдэ, Түнхэнэй аймагай газетын дэргэдэхи уран зохёолой нэгэдэлэй гэшүүн И. Намсараевай «Мундаргын үхибүүд» гэһэн повесть энээндэ эли тодо гэршэ боложо үгэнэ. Уран зохёолшод Ч. Цыдендамбаевай «Жэлнай хабарһаа эхилдэг», Ц. Хамаевай «Жалсаадай», К. Ильинэй «Хуушан бэшэгэй мүрөөр», Н. Цынгуевай «Сэнхир хадануудай саана», Б. Мунгоновой «Хара һалхин» гэһэн туужанууд эдир үетэнэй дуратай номууд болонхой.

Сэрэгэй - патриотическа темэдэ манай уран зохеолшод нилээд олон бүтээлнүүдээ зорюулна. Жэшээлхэдэ, Ц. Дамдинжаповай «Бадма ба Бато», Ц. Шагжинай «Улаан морид», Б. Шойдоковой «Дархан соло» гэһэн туужанууд энэ талаар илангаяа шалгарна.

* * *

БУРЯАДАЙ драматургин хүгжэлтэ тухай хэдэн үгэ хэлэе. Үнгэрһэн табан жэлэй туршада 20 гаран зүжэг Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад драмын театрай сценэ дээрэ табигдаа. Тэдэнэй нэгэ хэдыень эндэ дурдая. Жэшээлхэдэ, Ш-Н. Цыденжаповай «Сагаан сэсэн», Н. Дамдиновай «Доржи Банзаров», Ц. Шагжинай «Тангариг», Ж. Зиминэй «Зунай сагта шуурган» гэһэн зүжэгүүд һүүлэй үедэ театрай сценэ дээрэ табигдаа. Х. Намсараевай нэрэмжэтэ Буряад театрайхид залуу авторнуудтай хүдэлжэ эхилээ. Мүнөө үе саг тухай бэшэгдэһэн зохёолнууд үшөөл олоор мүндэлхэ гэжэ найдагдана.

Уласхоорондын шэнжэлэл

...: түрүү хүсэнүүдэй илалта

...публикын тогтоһон сагһаа хойшо ...түрүүшын асуулта энэ недели соо ...да болоо. Тэрэнэй үедэ демокра...а ба түрүү хүсэнүүд томо илал...лаа. Гэрлэлгые болюулхые зүб...а 1970 ондо баталан абтаһан хуу...болюулха гү, али хүсэндэнь үлөө...эн политикатай холбоогүй шэн...удал италиинхидай һанамжада ...аһан байгаа бшуу.

...уу шэнэдхэлгэнүүдые хэхын тү...адай үргэн хүдэлөөнэй эмхи ...алдахуулхын тула баруунай ...архис хүсэнүүд энэ асуултые хэ... гэжэ һанаһан байгаа. Шажан...үтэгшэдэй мэдэрэлые, католиче...мэнүүдэй зарлиг захяанүүдые ... нэгэниие — гэр бүлэ болол...болюулхагүй) гэһэн һанамжа ба...лалгые хэрэглэн эдэ хүсэнүүд ... католигуудай нилээд олыень ...гөө тала руу татаха һанаашалга ...ан байха юм. Эдэ католигууд ...тэнь коммунистнүүд болон социа...удай түлөө дуугаа үгэдэг бай... Тиигэжэ хархис этэгээдүүд өөһэ... байдал бэхижүүлхые, социаль... экономическа шэнэдхэлгэнүүдые ...хые, ороной бүхы политическэ ... баруун тээшэнь хэлбэрүүлхые ... байна.

...уулиие ороной буржуазна томо ...уд — христианско-демократи... «Италиин социальна хүдэлөөн» ...шэнэ түхэлэй партинууд, католи...умэнүүдэй үһэрюу клерикалнууд ...аһан байна.

...мунизмда эсэргүү «хэрээһэтэ ...го» ехээр хэхэ шэнжэтэйгээр ...ада бэлдэхэ кампаниие хархис ...уд эхилһэн байха юм. Хүн зо...айлгахые, орон дотор дуугаа ... болохын урда тээ шахардуу ... тогтоохые һэдэһэн хара самса...лангаяа ехээр хүсэлэл гаргаа. Тэ... Италиин элдэб районуудта тэ...нүүдые хээ, гал түймэр шатаа...ранспорт дээрэ һүйдхэл эмхидхээ, ...озуудай, демократическа парти... залуушуулай эмхинүүдэй эдэб... эсэргүү добтолгонуудые үүд...

...ашье идхалга номнолой шууяата ...н, алалга, хюдалга сэхэ хэхэ ...а баруунай үзэл баримталдаг хү...тэ туһалаагүй. 19 миллион ... итальян эрхэтэд, тайлбарилан ..., асуудалда хабаадагшадай 60 ... процентнь хуулиие хүсэндэнь ... түлөө дуугаа үгөө. Асуултын ...ун хархис хүсэнүүдэй һанаашал...ай хүсэд буруу һүрэһэн тухай ...э үгэнэ. Энэ дүн олониитэдэ ...ческа сүмын ударидагшадай ну... һуларжа байһые харуулна.

...оотэй, ухаан бодолой ба эрхын ...алта» гэжэ асуултын үрэ дүн... сэгнэхэдээ, тэдэниие Италиин ...ртиин Генеральна секретарь ...нгуэр нэрлэһэн байна.

...гвайн хархис хүсэ...эй гэмтэ ябуулга

...гвайһаа эдэ үдэрнүүдтэ һэргылмэдээсэлнүүд абтана. Уругвайн ба ...орондын коммунис хүдэлөөнэй ..., парламентын үнинэй депутат, ... ба политическэ элитэ ажал...ша Уругвайн Компартиин ЦК...дэхи секретариие Уругвайн полици арестовалаа. Р. Арисмендитэй хамта тэрэнэй хэдэн дутын соратнигууд түрмэдэ хаагдаһан байна.

Шэнэ арестнүүд хадаа 1973 оной июниин 27-до Латиин Америкын энэ гүрэндэ болоһон урбалтаһаа уламжалан, тогтоһон хархис шанга засаган гэмтэ ябуулгадахи үшөө нэгэ эшэгүүритэ мууха хуудаһаниинь болоно. Тиихэдэ, Уругвайн зонхилхы этэгээдүүд зэбсэгтэ хүсэнүүдэй баруунай үзэл баримталдаг талатай хамта арадай һунгаһан парламентые намнан тараагаад, республикын Конституциие хэрэгсэхэеэ болиһон байгаа бшуу. Буржуазно-демократическа сүлөөгэй бии байһан эрхэ байдалда орон дотор өөрынгөө эзэрхэлгые Уругвайн эзэд баяшуулай хангажа шадахагүй байһыень энэ урбалта харуулжа үгөө. Засаг гаархид хадаа түрүү партинууд болон эмхинүүдые, тэрэ тоодо Компартиие хорёо. Уругвайн ажалшадай Национальна конвентые — ороной профсоюзна томо эмхиие хуули бусын гэжэ соносхоо. Хуули захиргаанай органүүд хүдэлмэришэн ангиин ба бүхы ажалшадай эрхим түрүү түлөөлэгшэдтэ эсэргүү хашалта хэжэ ороо. Ороной үргэн фронтын түрүү хүсэнүүдэй нэгэдэлэй президент, алдаршаһан политическэ ажал ябуулагша генерал Либер Сиреньи арестовалагдаһан байгаа.

Уругвайн хүдэлмэришэн анги, бүхы ажалшад өөһэдынгөө эрхын түлөө тэмсэл шангадхажа, демократическа эрхэ сүлөө хаһалгые эсэргүүсэн буруушааа. Гүрэнэй хархис урбалта харюусаа. Шанга хашалта хэһээлтэнүүдэй хэгдэбэшье урбалтын болоһоной һүүлээр удангүй 15 үдэрэй бүгэдэнииты забастовко боложо. Уругвайн пролетариадай хүсэ шадал болон нягта жагсаалые харуулаа. Уругвайн коммунистнууд, бусад демократическа эмхинүүдэй түлөөлэгшэд угаа нюусаар тэмсэлээ үргэлжэлүүлһээр. Тэдэндэ бүхы түрүү хүн түрэлтэн талархана. Олониитын бурууушаалганууд тухай, Уругвайда хашалта хэһээлтэ болюулха. Р. Арисмендиие, шанга засагаар хаалтада һуулгаһан Л. Сереньие болон Уругвайн бусад патриодуудые сүлөөлхэ шанга эрилтэнүүд тухай мэдээсэлнүүд эдэ үдэрнүүдтэ дэлхэйн олон оронуудһаа таһалгаряагүйгөөр абтана.

ФРГ: зүйтэй хараа бодол үргэлжэлүүлэгдэхэ

Һүүлэй үдэрнүүдтэ ФРГ-гэй политическэ оршон байдалда угаа шухала ушарнууд болоо. Ороной хүтэлбэри һэлгэгдээ. Һүүлшын дүрбэ хахад жэлэй турша соо канцлер байһан В. Брандт тушаалһаа буугаа. ФРГ-гэй шэнэ президентээр гадаадын хэрэгүүдэй министр урдань байһан В. Шеель һунгагдаа, федеральна канцлерай тушаалда Брандтын орондо социал-демократическа партиин түрүүлэгшын орлогшо Гельмут Шмидт ороо. Тэрэ һүүлшын правительствын финансын министрэй тушаал даадаг байһан юм.

«Брандт ба Шеелиин тодорхойлһон ба бэелүүлжэ эхилһэн түхэл янзатайгаар гадаадын политикые» минии толгойлдог кабинет үргэлжэлүүлхэ гээд правительствые толгойлогшоор һунгагдан сасуугаа Г. Шмидт телевиденеэр үгэ хэлэхэдээ лаблаһан байна. «Зүүн оронууд тушаа манай бэелүүлдэг гадаадын политика зүб замаар хүгжэнэ. Тэндэ бэрхэшээлнүүд тохёолдохогүй, хубилалтанууд болохогүй» гээд тэрэ онсолон тэмдэглээ.

Гадаадын политикые бэелүүлхэ талаар үнгэрһэн дүрбэ хахад жэл Баруун Германида үнэхөөрөө түүхэтэ удха шанартай байгаа гэжэ гоёолтогүйгөөр хэлэжэ болохо байна. ХДС-эй ударидагшадай толгойлжо байһан правительствануудай урдын панхаруудтаһан политикаһаа В. Брандтын правительство арсаад, Европодохи бодото байдалые хараадаа абадаг болоо. ФРГ-дэ 20 жэлэй турша соо ХДС/ХСС-эй удамарлажа байха үедэ үһөө нэхэхэ үзэл бодол, национализм, коммунизмда эсэргүү ябадал саг үргэлжэ дэбэргэгдэжэ байһан юм. Иимэ эрхэ байдалда Европодохи бодото байдал хараада абаһан гадаадын политика бэелүүлдэг болохо гээшэ хүнгэхэн бэшэ байһаниинь ойлгосотой. Энэ талаар урдын канцлер В. Брандт бага бэшэ габьялатай. Иимэ алхам хэхэ гээшэ хамагай түрүүндэ ФРГ-гэй өөрынь аша туһада тааруу гэжэ тэрэ ойлгоһон байха юм. Социалис гүрэнүүдтэй ФРГ-гэй харилтика, СССР, Польшо, ГДР ба Чехословакитай саһаруулан һайжаруулха политикатай договорнуудые баталалга тэрэнэй правительствын шухалын шухала туйлалта болоно.

Шэнэ канцлер Г. Шмидтын хэлэһэн үгэнүүдһээ хаража үзэхэдэ, тэрэнэй правительство дотоодын политикын асуудалнуудта гол анхаралаа хандуулха байна. Тэрэ иимэ юумэ хэхэ хүсэд үндэһэ баримтатай. ФРГ-дэхи экономическа ба социальна оршон байдал тиимэ һайн бэшэ. Мүнгэнэй үнын уналгада, юумэнэй сэнгэй хүндэрэлгэдэ, хүдэлмэригүйшүүлэй олошоролгодо эсэргүүсэн, урдын правительствын абаһан хэмжээ ябуулганууд үшөөл дутамаг байшоо. Эдэ бүгэдэһөө уламжалан, правительственна коалициин гол хүсэн болгошо СДПГ-гэй нэрэ хүндэ элитээр буураа. Тиимэһээ нютагай органүүдта һунгалтануудай болоходо парти урдынхиһаа нилээд үсөөн дуу абаһан байха юм.

Эдэ бүхы доторой асуудалнууд урдын правительствын ябуулгада бэрхэшээл тохёолдуулаа. ФРГ-дэхи дотоодын политическэ оршон байдалай иимэ орёо, зүрилдөөтэй байһан ушар Брандтын тушаалһаа бууһанай гол шалтагаан болоно.

ХДС/ХСС-эй оппозиционно бүлэгэй энэ талаар тааруугүй муу үүргэ дүүргэдэг байһые хэрэгсээнгүй гаража болохогүй байна. Тэдэнэр правительствада тохёолдоһон бэрхэшээлнүүдые хэрэглэхэ гэжэ оролдодог байгаа. Баруунай тала баримталагшад правительствада эсэргүү шууяата кампаниие һүүлшын неделиин турша соо ехээр дэбэргэһэн байха юм.

Баруунай тала баригшадай һанаашалга хүсэдөөр буруу һүрөө гэжэ мүнөө сэхээр хэлэжэ болохо байна. В. Брандт правительствые толгойлогшын тушаалһаа буугаашье һаа, СДПГ-гэй түрүүлэгшэ зангаараа үлөөд, партиие саашадань шадамараар хүтэлбэрилхэ хүсэлэнтэй байһан тухайгаа мэдүүлээ. СДПГ-гэй ба СВДП-гэй зонхилхы нэгэдэл тэрэ хэбээрээ үлөө. Правительственна политикын үндэһэ һуури хубилаагүй.

Г. Шмидтын правительствын үмэнэ дотоодын политическэ орёо асуудалнуудай табигдажа байһаниинь ойлгосотой. Зүгөөр гадаадын политикын талаар туйлалтанууд тэрээндэ үлэжэ үгөө. Социалис гүрэнүүдтэй харилсаагаа саһаруулан һайжаруулха политикые Баруун Германиин диилэнхи олонхи хүн зон дэмжэнэ.

Ю. ЛОПАТИН.
Р. КНЯЗЕВ,
Ю. БОРИСОВ.
(ТАСС).

ЖЭГҮҮРТЭ АГИТПУНКТ

ХАБАРОВСКА ХИЗААР. Арка — XX партийна съездын нэрэмжэтэ оро үсхэбэрилдэг колхозой түб тосхон. Орошодой мүнөө үеын ажабайдалда авиаци ёһотой туһалагшань болонхой. Вертолёдүүдай хүнхинөөн тосхон дээгүүр таһарнагүй шахуу. Вертолёдууд тиндра рии газетэ, журнал, номуудые, промышленна эд бараа болон эдеэ хоол асарна.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтада бэлэдхэлэй эдэ үдэрнүүдтэ түб тосхонһоо холуур нүүжэ ябаһан оро үсхэбэрилэгшэдэй бригаданууда соёл культурын Охотско управлениин агиткультбригаданууд, агитаторнууд айлшалдаг болонхой. Түсэбтэ табан жэлэй тодорхойлхы жэлдэ совет арадай түйлажа байһан амжалтанууд тухай хөөрэлдөөнүүдые тэдэнэр үнгэргэнэ, парти болон правительствын шухала шиидхэбэринүүд, совет һунгуулиин системэ тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгэнэ. Уран һайханай бүлгэмэйхид оро үсхэбэрилэгшэдтэ концертнүүдые харуулдаг байна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Арка тосхоной уран һайханай бүлгэмэй коллектив оро үсхэбэрилэгшэдэй урда концерт харуулжа байна.

ТАСС-ай фотохронико.



ХЭБЛЭЛЭЙ ҺОНИН

«БУРЯАДАЙ ЗАЛУУШУУЛАЙ» НҮҮДЭЛ ЛЕТУЧКА

«Буряадай залуушуул» газетын журналистнууд Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институтда айлшалжа, нүүдэл летучка түрүүшынхеэ үнгэргэбэ. Газетын һүүлэй һарануудта гараһан номернуудые студентнэр шэнжэлжэ, ажаглалтануудые хэһэн байна. Студентнэр Евгений Юшин, Өюуна Батуева, Галина Соктоева, Александр Карнышев гэгшэд газетын хуудаһан бүхэниие наринаар шэнжэлһэн байна. Татьяна Тармаханова газетын хүдэлмэридэ залуушуулые хабаадуулжа, эдэбхитэдые олошоруулха тухай асуудалаар элидхэл хэбэ.

Ород хэлэ бэшэгэй кафедрын багша С. В. Вампилова газетын хэлэн тухай тодорхойгоор хөөрэжэ үгөөд, үнэтэ дурадхалнуудые оруулба.

Һүүлээрнь журналистнууд үгэ хэлээ. «Буряадай залуушуул» газетын редактор К. М. Баторов түгэсхэлэй үгэ хэлэжэ, нүүдэл летучка үнгэргэхэдэ, студентнэрэй эдэбхитэйгээр хабаадалсаһанайнь түлөө һайниие хүргөөд, газетын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадалсахыень хүсэбэ.

Ээлжээтэ летучкаяа байгша оной намар үнгэргэхэ гэжэ хэлсэбэ.

К. ХАЛТАНОВ.

* * *

ХАНЫН ҺОНИНОЙ РЕДАКТОРНУУД ҺУРАНА

Республикын колхоз, совхозуудай, хүдөө ажахын предприятинуудай ханын һониной редакторнуудай семинар үнгэргэгдэбэ. Хүдөө ажахын профсоюзай обком энэ семинарые эмхидхэһэн байна. Эндэ гуша гаран хүн сугларжа, ашатай туһатай элидхэл шагнаба.

Газетэеэ яажа олониитэ уншагшадай анхарал татамаар һонирхолтой болгохоб? Мүнөө үеын эрилтэнүүдтэ харюусахаар удха түгэлдэр заметкэнүүдые яажа бэшэхэб? Эдэ бүхы асуудалнуудта тодорхой харюу үгтэһэн байна.

Ханын газетэнүүдэй зарим шэнжэлгэ хэгдээ. Семинарта хабаадагшад дүй дүршэлөө андалдаһан байна. Эрхим гэжэ тоологдоһон газетэнүүдэй редакторнуудта Хүндэлэлэй грамотанууд, мүнгэн шангууд барюулагдаа.

М. МЕДОВАЯ.

ТҮГЭСХЭЛЭЙ НААДАНАЙ УРДА...

Хахад финалай хоёрдохи үдэр тон һонирхолтой байгаа. Гоё һайхан техникэтэй, илалта туйлаха хүсэл, эрмэлзэлтэй, мухэшэгүй зоригтой байһанаа ринг дээрэ гараһан боксёр бүхэн харуулаа гэбэл алдуу болохогүй.

Энэ үдэр 46—48 килограмм шэгнүүртэн сооһоо спортын мастер В. Султумов (Улаан-Үдэ) — мастерта кандидат А. Болотовые (Шэтэ); 51—54 килограмм шэгнүүртэн сооһоо мастерта кандидат В. Кауров (Улаан-Үдэ) — мастерта кандидат В. Шигинние (Алтай), нэгэдэхи разрядтай В. Селедцов (Новосибирск) — спортын мастер С. Касеновые (Хабаровск); 57—60 килограмм шэгнүүртэн сооһоо мастерта кандидат С. Шапкин (Красноярск) мастерта кандидат Н. Дименёвые (Кемерово); 63,5—67 килограмм шэгнүүртэн сооһоо спортын мастер В. Глуховский (Хабаровск) — спортын мастер В. Домовые (Владивосток), 71—75 килограмм шэгнүүртэн сооһоо мастерта кандидат Н. Антонов (Улаан-Үдэ) — мастерта кандидат А. Васягинние (Хабаровск); спортын мастер А. Морфицин (Владивосток) — мастерта кандидат В. Афонинние (Благовещенск); 81 килограммһаа дээшэ шэгнүүртэн сооһоо спортын мастер О. Бочаров (Новосибирск) — нэгэдэхи разрядтай В. Антипинние (Сахалин); мастерта кандидат М. Долматов (Алтай) — мастерта кандидат А. Софьинние (Эрхүү) шүүжэ, түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсаха эрхэтэй болобо.

Мүн Н. Юманов (46—48 килограмм, Красноярск), И. Ненахов (57—60 килограмм, Алтай), С. Железняк (63,5—67 килограмм, Улаан-Үдэ) гэгшэд үбшэлжэ, В. Коршев (Владивосток), А. Ушаков (Камчатка), В. Тарасов (Шэтэ) гэгшэд ринг дээрэ гарангүйгөөр илаланда тоологдобо.

Манай командын ветерануудай нэгэн, спортын мастер Владимир Султумов Шэтэһээ ерэһэн мастерта кандидат Александр Болотовтой уулзахадаа, нүгөөдэеэ дүтэ оруулангүй түрүүшын хоёр раунд соо онобшотой зохидоор сохин, очконуудые абана. Гурбадахи раундын эхилхэдэ Александр дүтэ орохые оролдоо. Теэд дүтэ ороходоошье Султумовһаа булюу байгаагүй. Тиимэһээ Владимир Султумов илахаараал илаа гээшэ.

51—54 килограмм шэгнүүртэй боксёрнуудай ринг дээрэ гараад байхадань, диктор иигэжэ соносхобо: «Манай айлшан мастерта кандидат Владимир Шигин мүнөөдэр 19-тэй болоо». Удаань залай нэрьемэ альга ташалган доро Буряадай АССР-эй Министрнүүдэй Совედэй дэргэдэхи физкультура болон спортын комитедэй түрүүлэгшэ нүхэр Сергеев Владимирые түрэһэн үдэрөөрнь амаршалаад, Сибирь болон Алас-Дурна зүгэй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэржэ байгаа энэ мүрысөөнэй дурасхаалта медаль барюулаа.

Владимир түрэһэн үдэрөө илалтаар тэмдэглэхэ гэжэ яһала оролдоошье һаа, манай Виктор Кауровта яаха аргагүйгөөр шүүгдэв. Алтайн боксёр даншье һаа сэхээр, мэхэ гохогүйгөөр добтолоо ха юм. Харин Виктор шаб гэмхэнээр нүгөөдэеэ угтаад лэ, дүтэ орожо носолдон, зобонгүй саг соогоо сухаряад, саг соогоо добтолоод ябаа ха юм. Гэбэшье түгэсхэлэй наадаанда Виктор Кауров дүтэ орожо наадаха шадабарияа харуулха баатай болохо. Юуб гэхэдэ, тэрээнтэй гараха, Владимир Селедцов Хабаровскһаа ерэһэн спортын мастер Садыр Касеновые дүтэ оруулангүй холоһоо шангаар сохихо зуураа, дороһоо бэе руу, нюур руу һайнаар шаажа шадаха байһанаа харуулаа ха юм. Гэбэшье Садыр нэгэдэхи разрядтай нүхэрөө баһанги байгаа гү гээд һанахаар һэн.

Мастерта кандидат Николай Антонов Аркадий Васягинтай уулзахадаа, даншье һаа мэхэ гохогүйгөөр добтолоо. Тиигэхэ зуураа хамгаалга тухай огто мартажархео. Харин спортын мастер Александр Морфицинтай иигэжэ наадаа һаа, урагшагүйдэжэ болохо. Бодомжо һайнтайгаар, хамгаалгатайгаар добтолжо, боксдо дуратайшуулай этигэл найдабари харюулхыень Николай Антоновто үреэхэ байнабди.

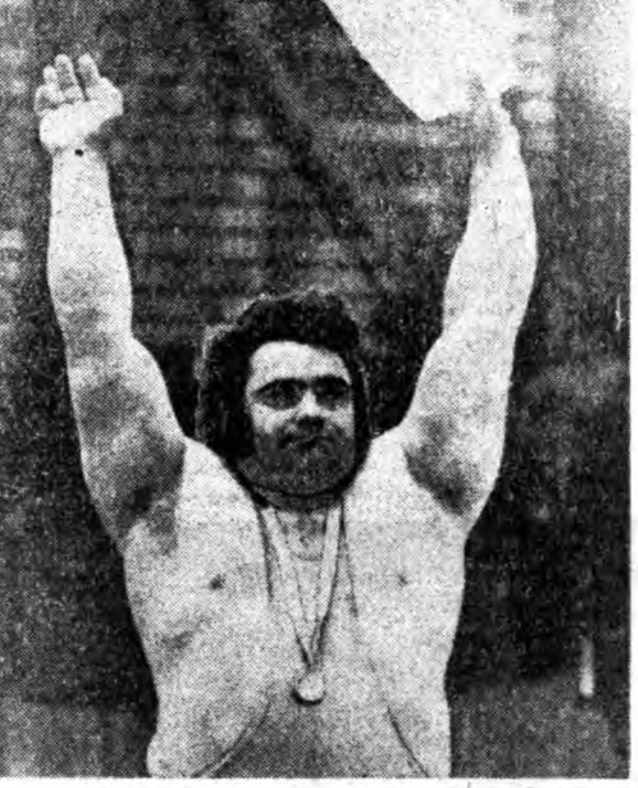
Олег Бочаров хүндэ шэгнүүртэн сооһоо илаха аргатай байһанаа үшөө дахин харуулаа. Виталий Антипин раунд үлүүтэй саг соо Олегтэй тэнсэжэ шадаад лэ, хоёрдохи раундын эхиндэ нокдаунда орошоо. Тиихэдэнь тэрэнэй тренер полотенци хаяба. Бочаровай булюу байһаниинь хэлэлтэгүй. Энэ боксёр чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртэхэ хаш даа. Юуб гэхэдэ, тэрэ хүсэ шадалаа ехэ гаргаагүй байна бшуу. Харин Михаил Долматов (Алтай) наадан бүхэндэ эсэтэрээ тулалдана. Тиихэдээ хэды шэнээн ехэ хүсэ шадалаа гээнэ гээшэб!

Хахад финалай дүнгүүдые согсолоод байхада, республикымнай команда тон һайн ябана. Манай зургаан боксёр түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсаха эрхэтэй болоо. Тиимэһээ командаараа түрүү һуури эзэлхэ дүүрэн арга боломжотой. Харин Новосибирскын, Хабаровскын, Благовещенскын, Владивостогой, Яхадай, Шэтын, Эрхүүгэй, Алтайн, Красноярскын, Камчаткын командануудһаа оройдоол нэгэ — гурбан боксёр түгэсхэлэй наадаанда хабаадалсаха эрхэтэй болоо.

Түгэсхэлэй наадаанда иимэ боксёрнууд уулзаха. 46—48 килограмм. В. Султумов. (Улаан-Үдэ). — В. Коршев (Владивосток): 48—51 килограмм. Н. Габышев (Яхад) — А. Осокин (Улаан-Үдэ); 51—54 килограмм. В. Кауров (Улаан-Үдэ) — В. Селедцов (Новосибирск); 54—57 килограмм. В. Намхоев (Эрхүү) — В. Авдюшев (Улаан-Үдэ); 57—60 килограмм. С. Шапкин (Красноярск) — А. Ушаков — (Камчатка): 60—63,5 килограмм. И. Дудинский (Шэтэ) — П. Федотов (Улаан-Үдэ): 63,5—67 килограмм. В. Глуховский (Хабаровск) — В. Тарасов (Шэтэ): 67—71 килограмм. Н. Бегижанов (Шэтэ) — В. Лихогра (Благовещенск); 71—75 килограмм. Н. Антонов (Улаан-Үдэ) — В. Морфицин (Владивосток); 75—81 килограмм. А. Никулин (Новосибирск) — В. Полканов (Эрхүү): 81 килограммһаа дээшэ. О. Бочаров (Новосибирск) — М. Долматов (Алтай).

Үсэгэлдэр түгэсхэлэй нааданууд үнгэргэгдөө.

Манай корр.



Спорт

Шахты хотын инженер Василий Алексеев (зураг дээрэ) хүндэ атлетикээр СССР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө мүрысөөндэ хабаадалсажа, хоёрдохи хүндэ шэгнүүртэн соо тэрээнһээ хүсэтэй хүн үгы гэжэ дахинаа гэршэлбэ. Тиигэжэ тэрэ энэ мүрысөөнүүдтэ дэлхэйн хоёр рекорд туйлаба — хоёр дахин үргэхэдөө 420 (180 ба 240), мүн дахин түлхихэдөө, 241 килограмм түлхиһэн байна. Тиихэдээ өөрынгөө үрдань туйлаһан амжалтые тус тустань 2,5 ба 1 килограммаар дээшэлүүлжэ шадаа.

ТАСС-ай фотохронико.

ТОБШОХОНООР...

✪ ВИЛЬНЮС. Бүхэсоюзна урилдаанда хабаадалсахаар Буряад оронойнмнай эрхим спортсменүүд — СССР-эй спортын мастер Владимир Цыренов, үнгэрэгшэ жэлдэ хүдөөгэй спортсменүүдэй дундаһаа СССР-эй чемпион болоһон Валерий Дарбаков гэгшэд аян замдаа мордобо. Тэдэнэй дунда СССР-эй спортын мастер, хүдөө ажахын институдай багша Геннадий Манжуев, залуу бүхэнүүд Николай Чагдуров, Гармажап Цыренов гэгшэд бии.

В. БАДМАЕВ.

✪ МОСКВА. Эдир хүнгэн атледүүдэй дунда бүхэсоюзна мүрысөөн эхилхэнь. Кабанскын дунда һургуулиин һурагша Александр Пелепягин, Зүүн Сибириин технологическа институдай студент Игорь Соколов гэгшэд энэ мүрысөөндэ хамгаалха юм.

✪ ЛЕНИНГРАД. Бүхэ барилдаашадай дунда эхилхэ бүхэсоюзна мүрысөөндэ хабаадалсахаар манай республикын бүлэг барилдаашад спортын мастер, багшанарай институдай ахалагша багша Валерий Иванов, мүн тус институдай студент Олег Алексеев гэгшэд барилдаанай һайн техникэ харуулжа, түрүү һуури эзэлээ. Хоёрдохи, гурбадахи һууринуудые Валерий Балданов, Аюр Цырендоржиев, Илья Гармаев, Бато Дашинамжилов гэгшэд эзэлээ. Манай республикын командын эдэ гэшүүд РСФСР-эй түрүү һуури эзэлхын түлөө үнгэргэгдэхэ наадаанда хабаадалсаха юм.

✪ ХАБАРОВСК. Дүрэ бүляалдалгаар эндэ эхилһэн зонын мүрысөөн дүүрэбэ. Мүрысөөндэ хабаадаһан манай республикын бүхэшүүл эрхим амжалтатай. Командануудай хоорондын дүн гаргахада, Буряадай АССР-эй спортсменүүд хоёрдохи һуури эзэлбэ.

Өөр хоорондын дундаһаа

✪ Буряадай АССР-эй зунай зургаадахи спартакиадада зорюулагдаһан мүрысөөн волейболоор эхилбэ. Хотын спортын бүлгэмүүдэй дунда мүнөөдөө хоёр уулзалга үнгэргэгдэнхэй. Эндэ «Труд», «Буревестник» бүлгэмүүдэй командануудай дүрбөөд очкотой болонхой, мүрысөөнэй таблицада түрүүлжэ эхилбэ.

Б. БАЛЬЧИНОВ.

«Спортлото» — 4 (альпинизм), 15 (уһан дээрэ бүмбэгөөр наадалга), 23 (хүнгэн атлетикэ), 27 (мотоспорт), 29 (парашютна спорт), 32 (уһа руу һуралгэ).

«Спортлото-2» — 6 (баскетбол), 10 (буер), 13 (уһанай санын спорт), 25 (сана-трамплин), 26 (мотобол), 40 (аяншалга).

(ТАСС).

НЮТАГ НЮТАГАЙ һонин

Хүүгэдэй шэнэ саад

Гааргын совхозой түб тосхондо үдэр һүнигүй хүлэлдэг ясли-сад нээгдэбэ. Холын фермэ, гүүртэнүүд дээрэ хүдэлдэг малшад, хонишодой, мүн механизаторнуудай хүүгэд экдэ хүмүүжүүлэгдэдэг болоо.

Мүнөө үедэ 40 гаран багашуул ясли-саадта абтаад байна. Мэргэжэлтэй хүмүүжүүлэгшэд балшар заахан үхибүүдые һаатуулан наадхуулжа байдаг юм.

В. ГАРМАЕВ.

Хурамхаан.

ХЭРЭНЭЙ ДУНДА ҺУРГУУЛИДА

«ХҮБҮҮД, ҺҮБЭЛГЭН БЭРХЭЕЭ ХАРУУЛЫТ»

Иимэ уряа доро өөр янзын һонирхолтой конкурс ахамад классуудай һурагшадай дунда үнгэргэгдөө. Тэдэнэр энэ конкурсдо эдэбхитэйгээр хабаадалсаба. «Сэрэгэй бүгэдэ ниитын уялгата албан тухай», СССР-эй Хуулиин гол эрилтэнүүдые болон автомат буу хэр гүнзэгыгөөр шудалһанаа һурагшад харуулха зэргэтэй байба.

Һургуулиин зал һайндэрэйхеэр шэмэглэгдэнхэй. Дайнай үеын дуунууд зэдэлнэ. Уданшьегүй ирагуу хүгжэм замхажа, конкурсдо хабаадагшад жагсаалаараа ябажа, зал хүдар орожо ерэнэ. 10-дахи классай һурагша Саша Демин мүрысөөндэ хабаадалсахаар бэлэн болоһон тухайгаа бүгэдын үмэнэһөө судьянарта элидхэнэ. Һүүлээрнь конкурс ямар гуримтайгаар үнгэргэгдэхэб гэжэ суглараашадта соносхогдобо. Мүрысөөнэй гуримай ёһоор, бүхы зургаан шатые эрхим һайнаар дабажа, олон балл абаһан хүн илажа гараха байба.

Мүрысөөншье эхилжэ, түрүүшын гурбан хүн автомат бууе задалаад, дахин холбохо шадабарияа харуулгаар бэеэ зэһэбэ. Эдиршүүд гурба гурбаараа гараад лэ шадамар бэрхэеэ харуулнад.

Мүрысөөнэй дүн согсолходо һурагшад Н. Гусев, Ю. Дерес, П. Зурбаев гэгшэд эрхимлэжэ гараһан байба. Түрүүшын гурбан һуури эзэлһэн тэдэнэртэ дипломууд, үнэтэ бэлэгүүд барюулагдаба.

ДАЙНАЙ ВЕТЕРАНУУД АЙЛШАЛБА

Бүхы классуудта эрэлхэг зоригой хэшээлнүүд үнгэргэгдэһэн байна. Эсэгэ оронөө хамгаалгын Агууехэ дайнай ветерануу — отставкада гараһан подполковник Л. М. Адушеев, И. Н. Ларионов, аймагай сэрэгэй комиссар А. А. Абакшинов гэгшэд хэшээлнүүдтэ уригдаа. Тэдэнэр дайн байлдаанай гал дүлэн соогуур совет сэрэгшэдэй харуулһан баатаршалга тухай хөөрэжэ, суглараашадые һонирхуулһан байна.

Эрэлхэг зоригой хэшээлнүүд удха түгэлдэрөөр үнгэрөө. Эдэ бүхы хэмжээ ябуулганууд тус һургуулиин нээгдэһээр 50 жэлэй ойдо зорюулагдана.

К. ВАСИЛЬЕВ,
запасай лейтенант,
Хярэнэй дунда һургуулиин военрук.

ХИЛЫН СААНАҺАА
телефон · телеграф · радио

ВЕНЭ

КПСС-эй делегаци Австрида

ТАСС

Маутхаузен — гитлеровскэ фашизмын хорото муухай аашa ябуулганууд тухай хүн түрэлтэндэ хэтэдээ һануулжа байдаг. Эндэ 130 мянган хүн буудагдаһан, галдагдаһан, бүтөөгдэн алагдаһан байна. Эдэнэй дүрбэнэй нэгэ хубинь совет хүнүүд юм.

Австриин Компартиин ЦК-гай урилалаар ерээд байһан, КПСС-эй ЦК-гай секретарь В. И. Долгих түрүүтэй КПСС-эй делегаци фашизмын һабарһаа хохидон һалаһан хүнүүдэй дурасхаалые ёһолон хүндэлхэеэ эндэ ерэбэ. Делегациин гэшүүд урдын концлагериин территорие хараһан, музейн экспонадуудтай танилсаһан байгаа.

В. И. Долгих, делегациин гэшүүд лагерьта хосорон һалаһан хүнүүдтэ бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ венок табиба. Эндэ тамалагдан алуулһан совет патриот, генерал Д. М. Карбышевта бодхоогдоһон хүшөөгэй дэргэдэ мүн лэ венок табла.

КАТМАНДУ

ХАРИЛСАА ХОЛБООН БЭХИЖЭНЭ

ТАСС

Непал-совет соёлой нэгэдэлэй эмхидхэн байгуулагдаһаар 14 жэлэй ойдо зорюулагдаһан баярай суглаан Катмандуда болобо. Нэгэдэлэй президент С. Р. Туладхар суглаан дээрэ үгэ хэлэв. Советскэ Союзай ба Непалай арадуудай хоорондохи хани барисаа али бүхы талаарнь бэхижүүлхэ гээшэ нэгэдэлэй гол зорилго болоно гээд тэрэ тэмдэглээ.

«Ленинэй сурталһургаалай ашаар богонихон болзор соо совет арад оронoo хүгжөөхэ хэрэгтэ асари ехэ амжалтануудые туйлажа шадаа, — Непалһаа СССР-тэ байһан урдын элшэн сайд Д. Ш. Рана суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ.— Имагтал Советскэ Союзда ошоходоо, совет арадай туйлаһан баатаршалгын һүр хүсые ойлгожо болоно». Непалай, СССР-эй хоорондохи харилсаанай улам хүгжэһөөрнь сэдьхэлээ хананги байһанаа министр мэдүүлээ.

Кипр-совет бүлгэмэй конгресс

Хани барисаанай ба соёлой харилсаа холбооной талаар, кипр-совет бүлгэмэй конгресс эндэ нээгдэбэ. Оронoй бүхы хото городуудай бүлгэмэй отделенинүүдэй делегадууд, олон тоото айлшад, эдэнэй дунда РСФСР-эй культурын министрэй нэгэдэхи орлогшо Е. В. Зайцев түрүүтэй совет бүлгэмүүдэй холбооной делегаци Никозидо ерэһэн байна.

1961 ондо. Кипрэй бэеэ дааһан байдалтай болоһоной һүүлхэнээр, Советскэ Союзай ханинарай учредительнэ суглаанай байгуулагдаһанһаа хойшо энэ конгресс кипр-совет бүлгэмэй түүхэдэ дүрбэдэхи конгресс болоно.

Бүлгэмэй ажал ябуулга олон шэнжэтэй юм гэжэ бүлгэмэй президент Панос Талиадорос ТАСС-ай корреспондентдэ хэлэбэ.

Советскэ Союзай арадуудай байдал, эдэнэй соёл культура тухай лекцинүүд уншагдадаг, гайхамшагта һара, үдэрнүүд, нэн түрүүн, В. И. Ленинэй ажабайдалтай, ажал ябуулгатай холбоотой үдэрнүүд тэмдэглэгдэдэг байна.

Советскэ Союзэй арадуудай байдалаар, эдэнэй соёл культураар, ажал хэрэгүүдээр Кипрэй арад зон ехэтэ һонирходог юм гэжэ П. Талиадорос мэдүүлээ.

ВАРШАВА

ПНР-эй 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ТАСС

Үдэр хоногой үнгэрхэ тума Арадай Польшын байгуулагдаһаар 30 жэлэй ой улам дүтэлжэ байна. Оронoй предприятинууд, барилганууд эдэбхитэйгээр, ажаллана. Ойн баярай хүндэлэлдэ түсэбһөө гадуур ехэ продукци үгэхын түлөө коллективүүд шармайн оролдоно.

Барилгашадай үмэнэ горитой зорилгонууд табигданхай. Ойн баярай жэлдэ эдэнэр 14 миллионһоо үлүү дүрбэлжэн метр байрын талмай ашаглалгада үгэхэ ёһотой. Барилгашад даабаряа амжалтатайгаар дүүргэжэ байна гэжэ нэгэдэхи кварталай дүнгүүд элирхэйлэн гэршэлнэ. Гурба һарын турша соо энэ һалбарида ажалай бүтээсэ 12 процентээр ургаа.

Советскэ Союзһаа, ГДР-һээ асарагдажа тодхогдоһон гэр баридаг комбинадуудые ашаглалгада оруулалга, барилгые хүгжөөлгэдэ ехэ үүргэ дүүргэһэн байна.

Түсэбтэ табан жэлэй һүүлшын урда тээхи жэлдэ оронoй арадай ажахыда промышленна 140 шэнэ барилга бодхоогдохо байна. Эдэ предприятинуудай 40 процентнь болзорһоо урид ашаглалгада оруулагдаха. Бельско-Бяла хотодохи бага хэмжээнэй автомобильнуудые бүтээдэг завод, Загужадахи электродвигательнүүдэй «Сигма» гэжэ завод, Люблин хотодохи улһан бүд нэхэдэг «Лентекс» гэжэ фабрика болон бусад эдэнэй дунда ороно.

ХАНОЙ

ДРВ-гэй МИД-эй мэдүүлгэ

ТАСС

Урда Вьетнамдахи байдалай шахардуу шанга боложо байһантайнь дашарамдуулан, Вьетнамай Демократическа Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерство мэдүүлгэ хээ. Урда Вьетнамай Республикын МИД-эй майн 15-да хэһэн мэдүүлгые ДРВ-гэй МИД бүрин дэмжэжэ байһанаа мэдүүлхэ зуураа, сэрэгэй ябуулгануудаа улам үргэдхэжэ, Урда Вьетнамай хоёр талын хоорондохи хөөрэлдөөнүүдтэ тойбо татажа байһан сайгон захиргаанай хорото ябуулгануудые эрид буруушааба.

Урда Вьетнамай дотоодын хэрэгүүдтэ хамааралсалтаяа, сайгон захиргаанда сэрэгэй туһаламжа үзүүлэлгэеэ болюулха эрилтэ США-тай үмэнэ табигдана гээд мэдүүлгэ дотор хэлэгдэнэ.

Социалис оронуудай арад зон, правительстванууд, бүхы дэлхэйн арад түмэн Вьетнамай үнэн зүб хэрэгые дэмжэн, улам шууд сэхээр тэмсэхэ, Парижай хэлсээ ба Вьетнамай асуудалаар бусад документнүүдые сайгон захиргаанай наринаар бэелүүлхэ эрилтэ табиха юм гээд этигэн найдажа байһанаа ДРВ-гэй правительство мэдүүлээ.

КОПЕНГАГЕН

ДАНИИН КОМПАРТИИН ЦК-гай ПЛЕНУМ

ТАСС

Даниин Компартиин ЦК-гай пленум эндэ боложо, буржуазна правительствын налог татабари дээшэлүүлхэ политикада эсэргүүгээр ажалшадай хэһэн тэмсэлһээ уламжалан, орон дотор тохёолдоһон политическэ байдалые, мүн партиина конференцидэ бэлэдхэл хэлгын ябасые зүбшэн хэлсэһэн байна.

Пленумдэ хабаадагшад мэдүүлгэ нэгэн һаналтайгаар абахадаа, хүдэлмэришэн ангида зүрюу харша хүүли парламент дээрэ табиһан буржуазна партинуудай үгэсөөе эрид буруушааба. Мүнгэнэй үнэ сэнгэй уналгые багa болгохо, хүдэлмэригүйшүүлые үсөөрүүлхэ, сэрэгэй гаргашануудые хорооха гэхэ мэтэ политическэ шэнэ хараа шэглэл бэелүүлхыень пленум Даниин ажалшадые урялһан байна.

Өөһэдынгөө эрхэнүүдые сахин хамгаалхын түлөө хүдэлмэришэн анги эдэбхитэйгээр тэмсэхэ ёһотой гээд КПД-гэй ЦК-гай пленум тэмдэглээ.

ПАРИЖ

В. Жискар д'Эстэн Францийн президентээр һунгагдаа

ТАСС

Майн 19-дэ үнгэргэгдэһэн һунгалтын хоёрдохи турта бэеэ дааһан байдалтай республиканецуудай национальна федерациин түрүүлэгшэ В. Жискар д'Эстэн Франциин Республикын президентээр һунгагдаа.

13.214.648 хүн гэхэ гү, али һунгалтада хабаадагшадай 50,71 процентнь — В. Жискар д' Эстэнэй түлөө, 12.842.834 хүн гэхэ гү, али һунгагшадай 49,28 процентнь зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хамтын кандидат Ф. Миттеранай түлөө дуугаа үгөө гээд Дотоодын хэрэгүүдэй министерство майн 19-нэй һүни соносхоо. Франци болоһон президентын һунгалтануудай бүхы түүхэдэ түрүүшынхеэ хоёр кандидадай түлөө адли тоонoй хүн зон дуугаа үгэһэн байна.

Президентын һунгалтын дүнгүүд тухай эсэсэй тусхай баримтануудые Франциин конституционно совет соносхохо юм.

Хоёр шатаар үнгэрһэн һунгалтын ажал ябуулга шанга тэмсэлдэ дүүрэбэ. Тодорхойлон хэлэхэдэ, һунгагшад эдэбхи ехэтэй байһанаа харуулаа. Дотоодын хэрэгүүдэй министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, һунгагшадай 87,77 процентнь дуугаа үгэлгэдэ хабаадаһан байна.

Һунгалтын дүүрэмсээрнь В. Жискар д'Эстэн радио ба телевиденеэр тобшохон мэдүүлгэ хэхэдээ, халта булюу байдалтайгаар амжалта туйлабаб гэжэ тэмдэглээ. Президентын һунгалтада бэлэдхэл хэхэ үедэ францууд экономическа, социальна, политическэ байдалаа һайжаруулхые хүсэжэ байһанаа мэдүүлээ гээд тэрэ хэлэбэ.

Президентын һунгалтын үедэ мүнөөнэй Франциин түүхэдэ зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдые үргэнөөр дэмжэжэ, нягтаар тойрон жагсаха эрмэлзэлтэй байһанаа хүнүүд харуулаа гээд Ф. Миттеран үгэ хэлэхэдээ тэмдэглээ. Тэмсэлээ үргэлжэлүүлхын түлөө нэгэдэлээ улам бэхижүүлхыень тэрэ өөрынгөө тала баригшадые урялба.

Майн 19-дэ болоһон һунгалтын үедэ зүүнэй үзэлтэй хүсэнүүдэй хамтын кандидадай түлөө түрүүшын турайхида орходоо хоёр миллионоор олон хүн гэхэ гү, али тодорхойлон хэлэхэдэ, 13 миллион шахуу эрэгтэй, эмэгтэй францууд дуугаа үгөө гээд ФКП-гэй Политбюрогой гэшүүн Э. Фажон «Юманите» газетэдэ туйнхаглуулһан статья соогоо бэшэнэ.

ПАРИЖ

В. Жискар д'Эстэнэй мэдүүлгэ

ТАСС

Франциин Республикын президентын уялгые саг зуура дүүргэжэ байһан А. Поэр майн 20-до В. Жискар д'Эстэнтэй уулзаба.

Республикын президентын уялгые саг зуура дүүргэжэ байгша эрхэ түлөөлэлгэнүүдээ хойто понедельнигтэ, майн 27-до шэнэ президентдэ дамжуулан үгэхэ байна гээд В. Жискар д'Эстэн журналистнуудта мэдүүлээ. Энэл үдэр шэнэ премьер-министр томилогдохо гэжэ В. Жискар Д'Эстэн хэлэбэ.

КАИР

Ээрхэг түримхэйшүүлые буруушаана

ТАСС

Ливанда эсэргүүтээр Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгые Египедэй Араб Республикын Арадай суглаан эрид буруушаана гээд Арадай суглаанай түрүүлэгшэ Х. Бадуигай Ливанай парламентын түрүүлэгшэ Камель Аль-Асаадта эльгээһэн телеграмма дотор хэлэгдэнэ.

ХАРТУМ. (ТАСС). Ливанда эсэргүүгээр Израилиин хэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгые эрид буруушаажа байһанаа Суданай гадаадын хэрэгүүдэй министр Мансур Халед мэдүүлээ. Тель-Авивай авиациин Ливанай амгалан һуурин тосхонуудта, Палестинын зугадан тэрьедэгшэдэй легарьнуудта добтолһон ушар дэлхэйн энэ райондохи амгалан ба аюулгүй байдалда Израилиин хоро хүргэжэ байһыень үшөө дахин элирхэйлэн гэршэлээ гээд тэрэ тэмдэглэбэ.

АММАН. (ТАСС). Иорданиин король Хусейн Ливанай президент С. Франжьедэ телеграмма эльгээхэдээ, Ливанда зүрюу харшаар Израилиин үүдхэһэн ээрхэг түримхэй ябуулгануудые буруушааба. Тэрэ добтолго бүхы арабуудта эсэргүү, бүхы хүн түрэлтэндэ эсэргүү ябуулганууд гэжэ тэмдэглэгдэнэ.

УНШАГШЫ һонирхохо байхат

СТУДЕНТНЭРТЭ ҮГТЭ... ШЭНЭ СТИПЕНДИ...

СССР-эй Министр... Совет Джон Берналай, ф... рик Жолио-Кюриин нэр... тэ шэнэ стипендинүүдые ... ша оной март һарын тэ... та бии болгоо. Оронoй ... ехэ университедүүдэй, ... тудуудай эрхим бэрхэ ... студент-физигүүдтэ эдэ ... пендинууд үгтэхэ байна. ... дүрбэн стипенди бии б... доо (англи ба франц... жэлэгшэдэй хүндэлэлдэ ... хоер). Стипенди бүхэнэй ... жээн — һарадаа 75 түхэри...

Хабарай шалгалтын ... дүнгүүдээр эрхим һайн... радаг, мүн студентнэрэ... на бүлгэмдэ шэнжэлэлг... урэ ехэтэй ажал ябуулга ... студентнэр-физигүүд энэ ... дэ шэнэ стипендинүүдые ... жа эхилхэ байна. Ниит... дэлмэридэ, залуушуулай ... лөөндэ студентын эдэб... гээр хабаададаг байһыен... раада абаха юм.

Мүнөө манай оронoй ... һургуулинуудай студе... союзна удхатай 500 ... республиканска, удхатай ... гаран элдэб стипенди ... байна. В. И. Ленинэй ... жэтэ стипенди абаха гээш... рэ хүндын хэрэг мүн. ... бүри оронoй дээдэ һур... нуудта 4 мянган студент... аспирант ленинскэ стипе... дүүд болодог юм.

ҺУРАХАДА ХЭДЫДЭ... ОРОЙ БЭШЭ

УРДА КАРОЛИНА ... тахи Дарлингтон хотодо ... һуудаг американ эхэнэр ... Саймон 70 наһатайдаа ... һургуули дүүргэжэ ... «Юрэдөөл, ходоодо һура... да һурахые оролдодог бэ... хүм — гэжэ Б. Саймон ... рэнэ. — Тэд арагүй... байгааб.» Үшарынь юуб ... тэрэ 60 жэлэй урда тэ... гээ наһа барахада, ... класста һуража байтар... хихо баатай болоо һэм. ... бүлэ соогоо эгээл ехэ ба... ниинь байһан тулада эсэ... б дүүнэртээ туһалха ба... болоһон байгаа гэхэ. ... тэрэ үетэн нүхэдһөө ... дошоһон юм.

1966 ондо тэрэ ... һурадаг һургуулида ... захалба. Һурахада, ехэл ... зохид байна гэжэ Б. С... хэлэнэ. Сэхыень хэлэхэдэ ... тематика хүшэр хүн... Тиигэбэшье, бэрхэшэл... гүүд дабагдаа. Һарын ... кэдэ, тэрэ дунда һур... дүүргэжэ гараха. Бэс... ашатай.

ҺОЛИРОЙ УНАЛГА... БИИ БОЛОҺОН НУ...

КИНГИСЕПП хото... хи Каали гэжэ багахан ... рай яагаад бии болоһон ... түүхэ Эстониин геолог... Аалоэ шэнжэлэн тодорх... Энэ нуур тиимэ үзэсхэлэн... хапаараа шалгардаггүй. ... шье жэл бүри олон ... хүн зон эндэ амардаг ... Каали гэжэ нуур хадаа ... рой уналгаһаа бии бо... Европодохи түрүүшын, ... зуура, мүнөө хүрэтэр ... болоһон ори ганса нуур ... гэжэ эрдэмтэд тоолодо... гаа. Энэ баримта 30 ... урда тээ элирүүлэгдэ... Тиигэбэшье һаань, ... эрдэм наука энээние ... лэн нээхэ арга олгобо.

2660 жэлэй урда тэ... эндэ унаһан байгаа ... А. Аалоэ радиоуглерод... гаар элирүүлэн тодор... Олон мянган тонно ... тэй энэ һолир үдхэн ... худар ороходоо бутар... рим хубинь шатажа ... һэн байгаа. 70 тонно ... тэй эгээл ехэ түгэдэрх... кундын 20 километр ... Газарта унаа һэн. Ш... нэрэлһээ уламжалан, ... метр диаметртэй, 16 мет... зэгытэй лунхэгэр нүхэ... болошоһон юм. Энээнэй ... нииp тогтобо.

ЮРЭ БУСЫН УРИЛД...

«ЯБАГААР ябалга ... хэндэ аша туһатай, ... жатай» — иимэ уря... ябагаар ябаха дуратай... япон ассоциаци Мито ... Токио хүрэтэр мүрысөө... хидхэв. Хүдэлмэриин ... турша соо һууриһаа ... гүй һуудаг хүнүүд урил... хабаадаһан байна. 8-... рагша — эгээл эдир ... ниинь, Токиогой үниве... дүүдэй нэгэнэй проф... байһан, 84-тэй Рю Сэ... эгээл үндэр наһатайн... Тэрэ хэды үндэр наһа... һаа, бусад залуу ... адли 130 километр зам... бэн үдэрэй турша соо ... һүүлэй 10 жэлэй турш... Р. Сэридзава холын зай... гэргэгдэһэн бүхы урилд... та хабаадана. Энэ ... оа хабаадаха гээшэ ... тай зохид байба гэжэ ... мэдүүлээ.

(АПН-ТАС...

Редактор Ц. Ц. ЦИБУД...

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

Улаан-Үдэ. 18.00 — Дамжуулгын программа. 18.05 — Һурагшадта — «Кряженок» — телевизионно уран һайханай фильм. 18.35 — «Сэлэнгэ» — телевизионно журнал (буряадаар). 19.15 — Телевизионно һонин. 19.35 — «Хүдөө ажахын эрдэмэй университет». 20.15 — «Буряад поэзиин хуудаһанууд». Н. Нимбуев. 20.40 — «Керчиин хоолой» — телевизионно очерк. 20.55 — «Хүгжэмтэ уулзалганууд». 21.35 — Соносхолнууд. 21.40 — «Дүрбэдэхи» — уран һайханай фильм. 22.50 — «Брезент майхан тухай дуунууд» — телевизионно фильм.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. ВЦСПС-эй хандалга. «Һунгагшадта партиин үгэ» — түрүү бэшэг. Социалис мүрысөөнэй ябаса. Орон доторойн һүүлэй һонин.

Хоёрдохи хуудаһанда. Социалис мүрысөөнэй ябаса тухай материалнууд.

Гурбадахи хуудаһанда. Партийна ажабайдалай материалнууд. Хилын саана. Нютаг нютагай һонин.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. Соносхолнууд.

КПСС-эй обкомой талагые даагшын орлогшо ... Цыремпиловтэ тэрэнэй һамган

Зинаида Владимировнагайнь

гэнтын аюулда орожо наһа бараһан тушаа КП... обкомой партийна ба профсоюзай организацинууд... ралай коллектив гүнзэгы шаналалаа мэдүүлнэ.

Хүдөөлүүлгэ майн 23-най 14 часһаа «Бурятэ... улаан булан сооһоо (Рылеевэй үйлсын 7-дох... эхилхэ.

Наташа басаганиинь майн 22-то хүдөөлүүлэгд... жэ манай газетын 1974 оной майн 21-нэй ... мэдээсэгдээ лэн. Энэнь майн 23 болотор хойшо... даба. Рылеевэй үйлсын 7-дохи гэрһээ бэень гарг...

□«БУРЯАД ҮНЭН»□ 1974 оной майн 22. □ 4-дэхи хуудаһан □ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00462. Заказ № 00...